

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

GRAFİK TASARIM ANASANAT DALI

**ÇOCUKLARA YÖNELİK DERGİ VE
KİTAPLARDA TİPOGRAFİ SORUNLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

135110105

Hazırlayan: Damla Kaya

Danışman: Yrd. Doç. Ahmet Süreyya Koçtürk

İstanbul,2015

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

GRAFİK TASARIM ANASANAT DALI

**ÇOCUKLARA YÖNELİK DERGİ VE
KİTAPLARDA TİPOGRAFİ SORUNLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

135110105

Hazırlayan: Damla Kaya

Danışman: Yrd. Doç. Ahmet Süreyya Koçtürk

İstanbul, 2015

KABUL VE ONAY

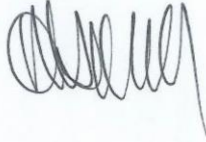
T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

06.03.2015

Enstitümüz *Grafik Tasarımı* Anasanat dalı yüksek lisans öğrencilerinden **135110105** numaralı **Damla KAYA** "*Istanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 02.06.2015 tarih ve 2015/03 sayılı toplantısında seçilen ve Sefaköy Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin 48. maddesi gereğince (60) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında *oyçokluğu/oybirliği* ile *Kabul/Red veya Düzeltme* kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

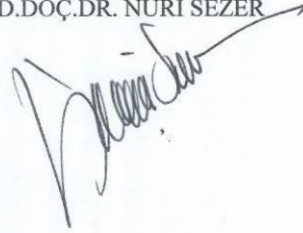
DANIŞMAN
YRD.DOÇ.DR.AHMET SÜREYYA KOÇTÜRK

ÜYE
PROF.DR.SELAHATTİN GANİZ

ÜYE
YRD.DOÇ.DR. NURİ SEZER

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Çocuklara Yönelik Dergi ve Kitaplardaki Tipografi Sorunları**” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

06/03/2015

Adı Soyadı

Damla Kaya

ONAY

Tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Damla Kaya

ÖZET

ÇOCUKLARA YÖNELİK DERGİ VE KİTAPLARDA TİPOGRAFI SORUNLARI

DAMLA KAYA

Yüksek Lisans Tezi, Grafik Tasarım Anasanat Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Ahmet Süreyya KOÇTÜRK

Mart, 2015 – 88 Sayfa

Hedef kitlelere özel konularla ilgili bilgi ve düşüncelerin aktarıldığı dergi ve kitaplardaki çeşitlilik her geçen gün artmaktadır. Çocuk dergi ve kitapları, çocuğun okul dışında geçirdiği zamanın daha verimli olarak geçirmesini sağlayan, düşünme, dil ve okuma becerisini geliştirme, çocuğu eğitme, bilinçlendirme ve eğlendirme gibi işlevlere sahip olan basılı iletişim araçlarıdır. Çocuk dergi ve kitaplarında, mesajın iletilmesi ve sunuluşu oldukça önemlidir. Tam da burada grafik tasarıma büyük yer düşmektedir. Ülkemizde yayınlanan çocuk kitap ve dergilerinde tipografik açıdan birçok sorun vardır. Araştırmada bu sorunların neler olduğu ve nasıl giderilebileceği incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Dergi ve Kitapları, Tipografi Tasarımı, Tipografi Sorunları

ABSTRACT

MAGAZINES AND BOOKS TYPOGRAPHY PROBLEMS FOR CHILDREN

DAMLA KAYA

Postgraduate Thesis, Branch of Graphic Design

Supervisor: Assistant Doc. Ahmet Süreyya KOCTURK

March, 2015 – Page 88

Audience to diversity of magazines and books about the transfer of knowledge and ideas with specific issues is increasing every day. Children's magazines and books, children spend in school that provides efficient than the time spent outside, thinking, language and reading skills development, child education, awareness and entertain are printed with functions such as communication tools. In the children's books and magazines, getting the message and presentation is very important. Falls exactly where graphic design great place. There are many problems in children's books and magazines published from typographical our country. What is happening in the study and examined how these problems can be addressed.

Key Words: Children's magazines and boks, typographic design, typography issues

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında çocuklar için algılamanın zorluklarının görsel açıdan nasıl giderilebileceği anlatılmıştır. Yapılan bu araştırma çeşitli görsellerle desteklenerek yazıya dökülmüştür.

Kısacası, çocuklar için hazırladığım bu tezimde, basılı iletişim araçlarından olan dergi ve kitaplardaki hataların çocuklar üzerinde yaratabileceği sorunlara ve bunun grafik açısından nasıl düzeltilebileceğine değindim.

Bu tez çalışması boyunca değerli yardım ve katkılarıyla beni yönlendiren danışmanım Yr. Doç. Ahmet Süreyya Koçtürk'e ve her zaman desteklerini benden esirgemeyen sevgili aileme teşekkür ederim.

İstanbul 2015

Damla KAYA

İÇİNDEKİLER

ÖZET	V
ABSTRACT	VI
ÖNSÖZ	VII
1.BÖLÜM	
1. Grafik Tasarım.....	9
1.1. Grafik Tasarım Öğeleri.....	10
1.2. Grafik Tasarımda Çocuk Dergi ve Kitaplarının Biçimsel Özellikleri.....	16
1.3. Grafik Tasarımda Çocuk Dergi ve Kitaplarında Resim.....	18
1.4. Çocuk Dergi ve Kitaplarında Renk Unsuru.....	19
2.BÖLÜM	
2. Çocuk Dergi ve Kitapları.....	22
2.1. Çocuk Dergiciliğinin Tarihçesi.....	22
2.2. Çocuk Dergi ve Kitaplarında Tipografi.....	23
2.2.1. Tipografik Unsurların Değerlendirilmesinde Belirlenen Ölçütler.....	30
2.2.2. Tipografik Karakterler ve Özellikleri.....	32
2.2.3. Tipografinin Rengi.....	33
2.2.4. Tipografinin Kapsamı ve İşlevi.....	34
2.2.4.1. Okunabilirlik ve Okunaklılık.....	34
3.BÖLÜM	
3.Çocuklara Yönelik Dergi ve Kitaplarda Tipografi Sorunları.....	35
3.1. Çocuk Dergilerinin Tipografik Açıdan İncelenmesi.....	40
3.2. Çocuk Kitaplarının Tipografik Açıdan İncelenmesi.....	71
SONUÇ.....	77
KAYNAKÇA	78
İNTERNET KAYNAKLARI.....	80
TEZLER.....	81
RESİMLER DİZİNİ.....	82
ÖZGEÇMİŞ	86

1. BÖLÜM

1. GRAFİK TASARIM

Grafik tasarım; geçmişten günümüze kadar birçok sanatçının ve tasarımcının eserler ürettiği bir daldır. Sayısız görsellerin kullanıldığı bu alanda, eğer hedef kitle ile iyi iletişim kurarsanız, kaliteli tasarımlar elde edersiniz. Tasarımda problemlerin temelini iletişim oluşturduğu için en önemli öğelerden biri iletişimdir. Bu problemleri çözmek de tasarımcının işidir.

Gelişen teknoloji, yenilikleri de beraberinde getirir. Grafik tasarım ise sürekli gelişir, yenilenir. Tasarımcının da bu yeniliklere ayak uyduran, kendini geliştiren, ileri görüşlü olması gereklidir.

Grafik tasarımda tipografi “yazı ile sanat yapma” boyutudur. İletilen mesajın anlaşılabilir bir dile bürünmesidir. Yazının tarihi oldukça karışıktır. Yazı, Sümerlerden günümüze kadar gelmiştir. Tipografiyle ise; Gutenberg’in bulduğu “tipo” baskı sistemi sayesinde tanıştık ve ofset baskı sisteminin gelişmesiyle daha geniş alanlarda yer bulmuştur. Eski dönemlerde insanlar iletişim kurmanın birçok yolunu bulmuştur. Yazı ile düşünceler somut ifadelerle anlatılmıştır.

Tasarımda gördüğümüzü hızlı ve doğru anlamak önemlidir. Buda grafik sunumun doğruluğuyla ilişkilidir.

Geçirdiği süreç içinde farklı tanımlarla ifade edilen tipografi, günümüz tipografisinde, harflerin ve yazınsal-görsel iletişime ilişkin diğer öğelerin, hem görsel, işlevsel ve estetik düzenlemesi, hem de bu öğelerle oluşturulan bir tasarım dili, anlayışı olarak tanımlanabilir. (Sarıkavak, 2006)

Görsellerde bütünü oluşturan en önemli öğelerden biri de “espas” tır. Hem yazılarda hem de görsellerdeki espasların iyi ayarlanmasıyla ise, gösterilmek istenen grafik çalışmanın hemen algılanabilmesi sağlanır.

Espas, kullanılan görsel öğelerde de, yazılarda da bütünlüğe ulaşmada büyük katkı sağlar. Yanlış kullanımlarda ise; iç içe geçmeler, anlam kopmaları olacağından grafik tasarımda yeri kullanılacak öğe kadar önemlidir. Okuyucunun okuduğunu net bir

şekilde anlayabilmesi için gereklidir. Tasarımda istenen etkiyi bırakmak ve doğru yerde kullanmak oldukça zordur. Tasarımcı bu sözel ve görsel öğeler arasındaki ilişkiyi bilmelidir. Çünkü ancak bu şekilde karmaşık, iç içe girmiş görüntüleri düzeltebilir.

Tezin amacı ise; grafik tasarım açısından çocuklara yönelik dergi ve kitaplardaki tipografi sorunlarının ne kadar etkili ve önemli olduğunu, bunun tasarımlara nasıl etki gösterdiğini görsel ve teorik olarak sunmaktır.

1.1. Grafik Tasarım Öğeleri

Grafik tasarımın en önemli iki öğesini görseller (resim) ve tipografi (yazı) oluşturur. Hedef kitlemiz çocuk olduğu içinde bu öğeler oldukça önemlidir. Tasarım yaparken bazen bu iki öğeyi birlikte, bazen de tek kullanırız.

Resim -1: Diyanet Çocuk Dergisi-Resim ve yazılı çocuk dergisi-Doğru Örnek

Çocuklar algılamaya başladıklarında resimleri, etrafındaki görüntüleri yorumlarlar. (Resim -2) Bu nedenle ilk resim kitaplarını yorumlayarak başlarlar okumaya ve daha sonra kelimeler yerlerini cümlelere bırakır.

Resim -2: Resimli çocuk dergisi

Çocukların kitap alışkanlığını kazandırmak adına ebeveynler bebeklikten itibaren kitap okuma sevgisini aşılamalıdır. Uzmanlara göre, çocuğu kitapla tanıştırmamanın yaşı yoktur. Henüz bebekken kitapla tanışmak, insanın dil becerilerinin gelişimine katkı sağlıyor. Bebek kitapları bezden, kalın kartondan ya da su geçirmez malzemedir yapılıyor. (Resim -3) Kitaplar, aslında bebekler için oyuncaktır. Ama onlarla oynarken birçok eylemde bulunurlar. Sayfa çevirmeyi öğreniyorlar, görsellere bakıp yorumluyorlar. Farkında olmadan kitap imgesi zihinlerine yerleşiyor. İlk kitapları bebeğin işitme, görme ve dokunma duyularına hitap ediyor. Bu kitaplar sayesinde bebeğin çevre algısı, sözcük bilgisi, sayı sayma becerisi gelişiyor.

Resim -3: Bebek kitapları

Çocuklara yönelik hazırlanan kitap ve dergilerle yetişkinler için hazırlananların aynı olması beklenemez.(Resim -4, Resim -5) Bu çocuklarda bir süre sonra sıkılma, dikkat dağınıklığı gibi sonuçlara neden olur. Bu nedenle yaşa göre kitap seçmek de önemlidir. Tasarımcı bu sebeple hedef kitlenin yaş aralıklarını düşünerek tasarımlarını yapmalıdır. Espas kullanarak, paragraf arası boşlukları yüksek tutarak ya da puntoları değiştirerek odaklanmayı sağlamalıdır.

Bir gün çok ilginç bir taş bulmuş. Rengi yeşil, mavi karışımı, delik bir taşmış. Taşın her tarafı girintili çıkıntılıymış. Güneş bu taşı çok beğenmiş. Saraya gelir gelmez taşa bir ip takmış. Kendine bir kolye yapmış. Artık bu taşı boy-

nundan hiç çıkarmıyormuş. Güneş bu taşı taktığından beri çok yemek yiyormuş. Ama ilginç olan gün geçtikçe zayıflıyor olmasıymış. Sultan, kızının bu haline çok üzülüyormuş. Ülkenin bütün hekimlerini çağırmış. Güneş'i muayene etmişler. Ama bir şey bulamamışlar. Güneş artık yataklara düşmüş. Babaannesi, torununun başından hiç ayrılmıyormuş. Bir gün Güneş'in saçlarını tararken kolye dikkatini çekmiş.

Babaannesi:

– Bu taşı nerden buldun, diye sormuş.

Heidi, bencil ve “birlikte çalışmak, işe almak ya da yanında çalışmak istemeyeceğin bir tip” olarak kabul ediliyordu. Tamamen aynı veriler, aynı hikâye ve aynı kelimeler olmasına rağmen tek bir fark –cinsiyet farkı– bu sonucu doğuruyordu.

Bu deney, araştırmaların defalarca açık açık gösterdiğini bir kez daha vurguluyor: Başarı ve sevilebilir olma erkekler açısından doğru orantılı olsa da, kadınlar açısından ters orantıya sahiptir.³ Bir erkek başarılı olduğunda hem kadınlar hem erkekler tarafından sevilir. Oysa bir kadın başarılı olduğunda, her iki cinsiyetten de insanlar tarafından daha az sevilir. Bu gerçek hem sıradan hem de şaşırtıcıdır: Şaşırtıcı olmasının nedeni, böylesine cinsiyetçi bir stereotipinin varlığını kimsenin kabul etmek istememesidir; sıradandır, çünkü hepimiz böyle yaparız.

Onyıllar süren sosyal bilim araştırmaları Heidi/Howard örnek olayının bariz bir şekilde gözler önüne serdiği gerçeği onaylar: İnsanları stereotipler üzerinden yargılamaya devam ediyoruz (cinsiyet, ırk, milliyet, yaş ve diğer şeyler). Kafamızdaki erkek stereotipi kararlı, aileyi geçindiren ve azimlidir. Kadın stereotipi ise şefkatli, duygusal ve toplumsaldır. Erkekleri ve kadınları böylesine birbirinin zıddı gibi tanımladığımız için, profesyonel başarılar ve bunlarla özdeşleşen her şey erkek özellikleri tarafında yer alır. Heidi ise kariyerine odaklanarak ve gücü elde edebilmek için hesaplanmış yaklaşımlar sergileyerek aklımızdaki kadın stereotipi beklentisini yıkar. Yine de Howard, erkek stereotipine uymaktadır. Sonuç nedir? Howard’ı sevmek, Heidi’yi sevmemek.

Bu önyargının kadınları geride tutan şeyin temelini oluşturduğuna inanıyorum. Aynı zamanda, kadınların kendisini tutmasının da. Erkekler için profesyonel başarı, kariyerin her adımında olumlu takviyeyle birlikte gelir. Kadınlar içinse başarıları kabul edilse bile, uygunsuz damgası yapıştırılır. Gazeteci Shankar Vedantam dünyanın ilk kadın liderleriyle ilgili kullanılan aşağılayıcı sıfatları sınıflandırmıştı. “İngiltere’nin Margal

Plastik ögeler olarak nitelendirdiğimiz renk, çizgi, nokta, biçim, doku, mekan, boyut, ışık-gölge, hareket ve ritim ise resim ve yazı öğelerini oluşturmaktadır. Bu öğeleri grafik tasarımcı, tasarımlarında kullanırken; mekanik, geometrik, biçimler ve organik yapıdan yararlanır ve bir takım araç-gereçleri devreye sokarak tasarlama sürecinde her türlü teknolojiyi de birlikte kullanır.

Gündelik yaşantımızın her anında etrafımıza baktığımızda resim ve yazı (tipografi) öğelerinden oluşmuş görüntülerle sık sık karşılaşırız. Grafik bir ürünün yaratılışında, yaratıcı düşünce oldukça önemlidir. Bu ifadeleri yaratırken ise; nokta, çizgi, yön, doku, renk, form, biçimi görsele yansıtmak gerekir.

1.2. Grafik Tasarımda Çocuk Dergi ve Kitaplarının Biçimsel Özellikleri

Kitap veya derginin biçim olarak tasarımı çok önemlidir. Çocuk kitabı vitrinde gördüğünde beğenmeli ve satın almak istemelidir. Bunun içinde ilk bakışta kapak tasarımında kullanılan resim, tipografi ve renk önemlidir.

Biçimsel özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Kapak tasarımın klasik bir biçimde olması gerekmez. Çeşitli canlı, cansız varlıklara, oyuncaklara benzetilerek albeni yaratılabilir. Kitap veya derginin içeriğine uygun olmalıdır. Hangi yaş grubu ya da sınıf için önerildiği, basım evinin adı ve yazarın adının da bulunması gereklidir.(Resim -6)
- Harfler gözü yormayacak puntolarda ve baskısı temiz olmalıdır. Birinci, ikinci ve üçüncü sınıflar için önerilen yapıtlarda “14 punto” dört beşinci sınıflarda “12 punto” dan küçük olmamalıdır. Sayfalar tek sütun halinde olmalıdır. Tümcede bulunan sözcük sayıları 1. Devrede (1-3 sınıf) 6, 2. Devrede (4-5. Sınıf) en çok 10 olmalıdır.
- Yazım, noktalama, söz dizimi bakımından yanlışsız yazılmalıdır.
- Satır aralıkları (1,5 px) uygun aralıkta olmalıdır.
- Çocukların gelişim basamakları göz önünde tutulmalıdır.
- Metindeki yazıların rengi zeminle zıt renkte olmalıdır.

Resim -6: Çocuk kitabı kapak tasarımı – Doğru Örnek

- Yazı fontu el yazı biçiminde de olabilir. Bu sayede çocukların el yazısını öğrenebilmesi sağlanabilir. (özellikle 1. Sınıflar için)
- Adı kısa ve ilgi çekici olmalıdır.
- Okul öncesi çocuklar için hazırlanan dergi ve kitapların her sayfasının 3/4'ü resim, 1/4'ü yazıya ayrılabilir.

1.3. Grafik Tasarımda Çocuk Dergi ve Kitaplarında Resim

Çocuklar için hazırlanan kitap ve dergilerdeki resimler birçok işlevi birden karşılarlar. Okurken sıkıcı gelebilecek tasvirlerin resimlerle anlatılması çocuğun yorum gücünü geliştirir, (Resim -7) estetik olarak beğenisi gelişir, olayların hızla gelişmesini sağlar ve sonuçta okuma alışkanlığı kazandırmaya hizmet eder.

Resim -7: Çocuk dergisi iç sayfası – Doğru Örnek

- Resimler yorumlamaya açık, kahramanlar ya da figürler hareket halinde olmalı.
- Sanat değeri taşınmalıdır.

Başarılı resimler öğrenmeyi çabuklaştırırken, kötü resimler çocukları kitaptan uzaklaştırabilir. Resimlemeler, tasarımda bütünlük ve denge sağlamak için de kullanılır. Gerekli yerlerde oluşturulan beyaz boşluklar ise; yalınlığın ve bütünlüğün oluşmasını kolaylaştıracaktır. Resimleme ve tipografi gözün hareket yönüne göre sıralandığında, öğrencinin kavrama düzeyinde olumlu etkisi olacaktır.

1.4. Çocuk Dergi ve Kitaplarında Renk Unsuru

Renk, biçimin asıl görsel yanıdır. Görsel bütünlüğün sağlanması açısından önemli olduğu gibi, grafik iletişimin sağlanmasında da katkıda bulunur. Kitap ve dergi tasarlarken gereğinden fazla ve bilinçsiz olarak renk kullanırsak karmaşık bir yapı olmasına sebebiyet veririz.

Resim -8: Renkler

Rengin, çocuk psikolojisi üzerindeki etkileri ve içerdiği anlamlar, tasarım yaparken düşünülmemektedir. Soğuk renkler uzaklık, derinlik etkisi yaratırken, sıcak renkler (sarı, turuncu, kırmızı) izleyeni neşelendirir ve daha dikkat çekicidir.

Sarı: Neşe doğuran bir renktir. Parlak sarı ışık kan dolaşımı üzerinde olumlu tesir yapar. En parlak renktir. Fikir ve zekayı açar. Gri ile karıştırılırsa etkisini kaybeder ve zayıflar. Diğer renklerle karıştığında parlaklık derecelerini kuvvetlendirir.

Turuncu: Yaşama sevinci verir. Hareket ve canlılığı artırır. Kahverengiye yaklaştıkça sükunet vermeye başlar. Turuncunun aktif bir etkisi vardır.

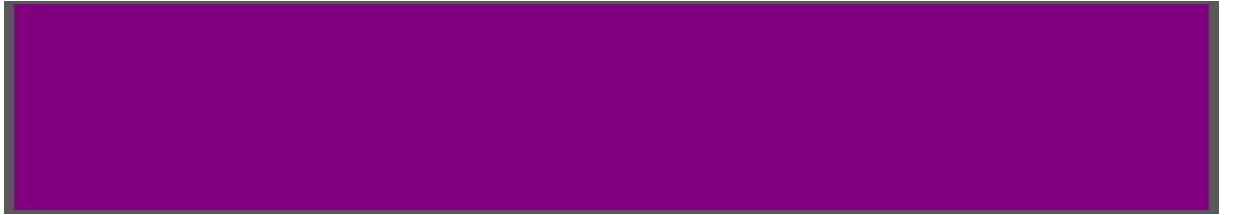
Kırmızı: Mücadele ve canlılığın timsalidir. Heyecan verir. Samimiyet ve hoşlanma duygusu doğurur. Nefse hakimiyeti ve idari kontrolü kaybettiren bir renktir.

Yeşil: Memnunluk, sükunet ve ümit telkin eder. Serin, taze ve gençleştirici bir renktir. Gri ile karıştırılınca tembellik, sarı ile karıştırılınca canlılık tesiri verir. Maviye yaklaştıkça ruhsal kuvveti artar. Dinlendirici bir renktir.

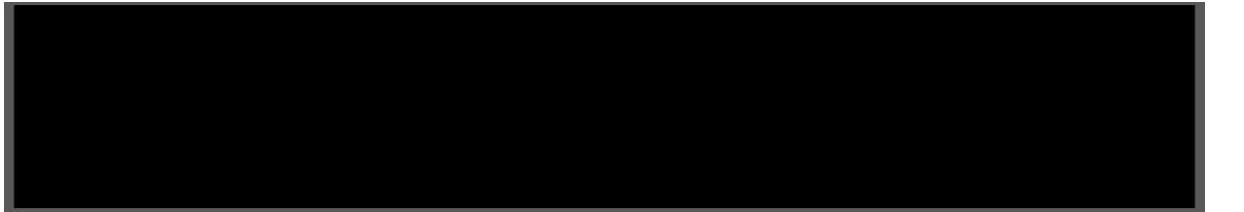
Mavi: Soğuk ve sakin bir renktir. Düşünme karar verme yeteneğini artırır. Yaratıcı fikirlerin doğmasına yardımcı olur. Sakinlik duygusunu doğuran ve kuvvetlendiren bir renktir.

Mor: Gerçekleşmesi zor olan fikirler ve hüznü doğuran, düşündürücü bir renktir. Geniş bir yüzey halinde kullanılırsa korku hasıl eder. Pişmanlık doğuran bir renktir.

Beyaz: Temizlik ve saflık telkinini yapar. Ferahlık verir.

Siyah: Ciddiyet ve ağırlık telkin eder. Küçük yüzeyler halinde kullanıldığında canlılık, büyük yüzeyler halinde kullanıldığında ise endişe ve korku hissi doğurur.

Gri: Olgun temkinli ve rahatlık telkin eden bir renktir. Yanında yer aldığı renklerin iyi belirlenmesini sağlar.

Renklerin metinlerdeki kullanımı oldukça önemlidir. Örneğin; yazı başlığı veya metni beyaz zemin üzerine sarı renkte yazarsanız okuyuculuk etkisini yitirir. Bu gibi durumlarda yazının etrafına farklı renkte stroke veya gölge kullanılarak daha rahat görünüp okunması sağlanabilir.

Resim -9: Rengin yazıda kullanımı

2. BÖLÜM

2. ÇOCUK DERGİ VE KİTAPLARI

Dergicilik, yazılı basın alanında önemli bir yere sahiptir. Belirli kitlelere özel konularla ilgili bilgi ve düşüncelerin aktarıldığı, belirli zaman aralıklarıyla yayınlanan dergilerdeki çeşitlilik her geçen gün artmaktadır.

2.1. Çocuk Dergiciliğinin Tarihçesi

Dergilerin basılı iletişim araçları olarak hayatımızda önemli bir yeri vardır. Çocuk dergileri, çocuğun düşünme, kendini geliştirme, dil ve okuma becerisini geliştirme, okul dışında geçirdiği zamanı daha kaliteli kılmak, çocuğu eğlendirmek ve eğitmek gibi işlevlere sahip olan iletişim araçlarıdır.

Dergi, Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi'nde "Düzenli aralıklarla yayımlanan, belirli bir ya da birkaç ilgi alanına ilişkin haber, makale, inceleme, araştırma ve eleştiri gibi yazıları, çeşitli edebi ürünleri ya da belirli konulara yönelik

derlemeleri içeren ve genellikle resimli olan basılı yayınlara verilen ad” olarak tanımlanmaktadır (1987:162).

Evans’ın (2006:22) belirttiği gibi, dergiler, faydalı bilgiler içeren, eğlendiren ve tanıtılan ürün ve hizmetleri satın alması için okuyucuyu ikna etmeye çalışan yayınlardır.

Yazılı basın denildiği zaman ilk akla gazeteler gelir. Gazetelerin tarihi dergilerin tarihinden daha eskidir. Dünyada dergilerin çıkışı XVII. Yüzyıla denk gelmektedir. Dergilerin bir dizi sosyal, kültürel ve bilimsel gelişmenin sonucu ortaya çıkmıştır.

Avrupa’da çocuk dergileri, dergiciliğin ortaya çıkışından yaklaşık yüzyıl sonra başlayabilmiştir. Çocuk dergiciliğinin başlangıcını ahlâkî dergiler (Moralische Wochenschrift) oluşturmaktadır. İlk yayınlanan çocuk dergileri, birtakım ahlâkî değerleri içermekteydi. Bu dergilerde ebeveynlere ve çocuklara yönelik ahlâkî öğütler yer almaktaydı (Şimşek 2001).

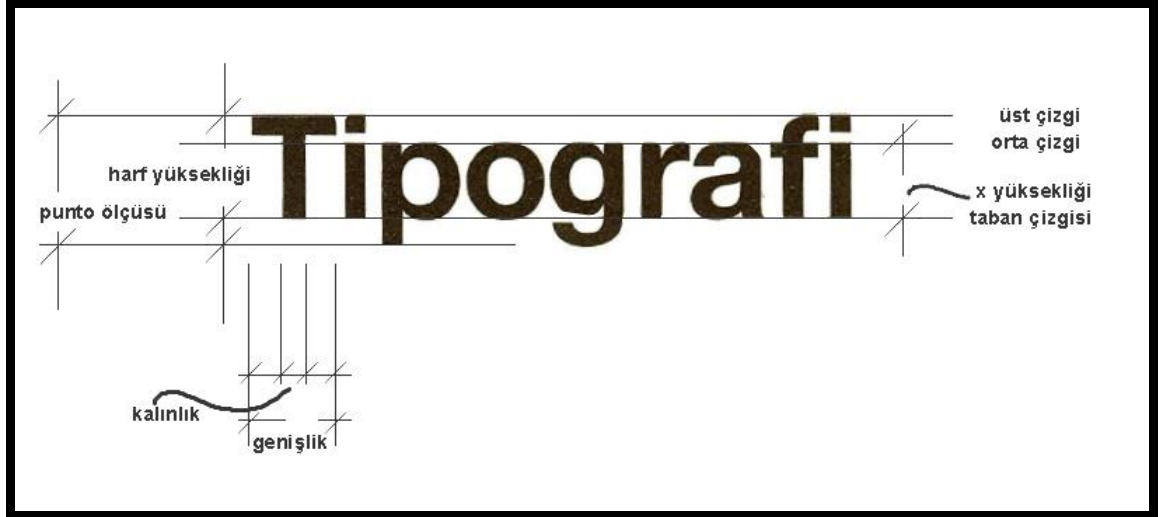
Günümüze kadar pek çok çocuk dergisi yayınlanmıştır. Bunların çoğu kısa süreli olmuştur. Günümüzdeki dergilerden 1979’dan bu yana “Diyanet Çocuk” , 2001’den beri “Ebe Sobe”, 1981’den bu yana ise “Türkiye Çocuk” hayatını sürdüren dergilerdendir.

2.2. Çocuk Dergi ve Kitaplarında Tipografi

Tipografi, gerek çocuk dergilerinde gerek ise kitaplarında önemle ele alınması gereken konulardan biridir. Çocuğun gelişimi için uygun bir tipografik dil seçilirse, yazının okunabilirliğini ve doğru algılanabilmesini sağlar.

Tipografi, iletişimin yoğun bir görsel biçimi olarak, tüm düşünce ve bilgileri insanoğluna görsel bir etki ile iletme aracı olarak tanımlanmaktadır (Karter; Day; Meggs, 1993:1).

Tipografi sanatı, inceden kalına, kısıdan uzuna doğru giden sayısız biçimsel oyun arasında yapılan doğru bir seçimin yardımıyla metnin yorumlanıp düzenlenmesine dayanır (Jean, 2004:141).

Resim -10: Tipografi

Pektaş'a göre tipografi, yazının bir sistem içinde boyutlandırılması, düzenlenmesi, basılı hale getirilmesi sürecini kapsar. Doğru ve kolay iletişim tipografinin olanaklarına bağlıdır. Yazıyı oluşturan karakterin seçimi, harflerin dış ve iç boşlukları, birbirlerine oranı, zemin ve değer ilişkileri, algılamadaki önemli etmenlerdir (2003:39).

Solomon'a (1986:8) göre; kelimeleri, cümleleri ve sayfaları oluşturan harf denen gizemli şekiller, çağdaş dünyanın en önemli üretimi olarak değerlendirilmelidir. Zaman ve mekanla sınırlı olmaksızın, yazı bilgiyi de beraberinde getirmiştir. Tipografiyi, tasarımın temel prensiplerini ve öğelerini anlatmak için harflerin, rakamların, sembollerin ve şekillerin mekanik olarak üretilmesi sanatı olarak tanımlamaktadır.

Tipografi terimi ilk kez, Gutenberg'in metal harflerini tanımlamakta kullanıldı. Bugün ise; bütün baskı yazıları ve noktalama işaretlerinin sanatsal ve tasarıma dayalı özelliklerini ve üretim teknolojilerini konu alan bir uzmanlık alanı olarak kabul edilmektedir (Becer, 2002:176).

Değişik biçim ve tarza sahip alfabe tasarımlarını (font) "yazı karakteri" olarak adlandırırız. Hepsi notalar gibi farklı bir sese, tona, çağrışım ilişkilerine sahiptir. Çoğu kez okunabilirlik ve görsel algılanabilme gibi tipografinin pragmatik işlevleri

göz önünde olsa da, aslında tipografi tasarıma kimlik kazandıran önemli bir tasarım elemanıdır (Uçar, 2004:106).

YAZI KARAKTERLERİ / FONTLARA BİR KAÇ ÖRNEK

Times New Roman 24 pt. Bold

ABCÇDEFGĞHIİJKLMNOÖPRSŞTUÜVYZ
Abcçdefgğhiijklmnoöprsştuüvyz 1234567890

Arial 24 pt. Beyaz yazı

ABGÇDEFGĞHIİJKLMNOÖPRSŞTUÜVYZ
Abcçdefgğhiijklmnoöprsştuüvyz 1234567890

Futura XBlkCn BT 24 pt. Siyah yazı

ABCÇDEFGĞHIİJKLMNOÖPRSŞTUÜVYZ
Abcçdefgğhiijklmncöprsştuüvyz 1234567890

Futura Black BT 24 pt. Dekoratif yazı

YAI(Ci;İEF«ÖHIİJia^OOFI^TISIİVZ
alıcçdvffiJilmjldiimUMüH'sşliih^VK 12343671198

Monotype Corsiya 24 pt. Italik yazı

A®CÇ&ETÇÇmİJXL!MimÖcP^ŞWVWZ JI
6cçdefgğfuij^fmnoöprsştuüvyz 1234567890

Swiss911 Xcn24 pt. Condenced yazı

ABCÇDEFGĞHIİJMOÖPRSŞTÜİİ/YZ AbcçdefgfihiijUmnoöppsptuliVjfZ
1234567890

Resim -11: Yazı karakter ve fontlarına örnek

Kurulacak iletişimin sağlıklı olması için etkili tek parametre kuşkusuz hedef kitlenin tanınması ve çözümlerin buna göre belirlenmesi değildir. Her farklı tasarım sorusu, farklı bir çözüm gerektirir. Bu bağlamda, mesajın iletileceği kitle ile uzlaşma içinde kalmak koşulu ile tipografik dil de iletilecek olan mesajın içeriğine göre konumlandırılmalıdır. Farklı fikirler ve farklı mesajlar, farklı yazı karakterleri ve bunların farklı organizasyonunu gerektirir. İyi tasarım için tipografi mesaja uygun olarak doğru kullanılmalıdır. Tasarım sorununa uygunluk sağlamayan bir tipografik dil, kendi içyapısı her ne kadar “sağlam” olursa olsun, mesajın karşı tarafa iletilmesine engel olur, bu bağlamda “iyi tipografi” ile “iyi tasarım” eşanlamlı değildir (Dündar, 2005:19).

Göz kapaklarımız düzenli aralıklarla istem dışı kapanmaktadır. Bu kapanma anında gözlerimiz algılamayı keserek dinlenmektedir. Okumayı da buna benzetebiliriz. Okuma eylemi kesintisiz bir süreç değildir. Göz, tanıdık gösterge gruplarını birbirini ardına zorlanmadan kavramaktadır. Tanımadığı ya da karışık bir göstergeyle karşılaştığında da durmakta, yavaş yavaş ilerlemeye başlamakta ve gerekirse geriye dönmektedir. Bu nedenle yazı etkili kullanıldığında daha rahat okunmaktadır (Schneider; Raue, 2000:129).

Tipografinin ilk görevi okunmaktır. Grafik tasarımcının grafik dilini iyi kullanması ve tanınması gerekir. Dergi tasarımında kullanılan tipografik karakter seçimindeki en önemli kriter, hedef kitlenin ihtiyaçlarıdır. Okumakta zorlanan iyi göremeyen yetişkinler için ve okumayı yeni öğrenen çocuklar için büyük puntolu harflerin tercih edilmesi gereklidir. Çok kısa veya çok uzun satırlar okuyucuyu yorar. Kısa satırlar gözü dikey yönde harekete zorlarken, uzun satırlar ise; gözün bir alttaki satırı bulmasını güçleştirmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı “Ders Kitapları İle Eğitim Araçlarının İncelenmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönergesine göre (2006) basılı eserlerde sınıflara göre harf büyüklükleri; ilköğretim birinci sınıf için 20-24 punto, ikinci sınıf için 18 punto, üçüncü sınıf için 14 punto, dördüncü sınıf için 12 punto, beşinci sınıf için 11 punto, daha üst kademeler için ise 10 puntodan küçük olmaması şeklinde ifade edilmektedir.

Satır uzunlukları birinci sınıf için 10, ikinci sınıf için 14, üçüncü sınıf için 18, dördüncü sınıflar için 20, beşinci sınıflar için 20, daha üst kademeler için ise 22 ve üzeri sözcük olarak belirtilmiştir (Kaptan; Kaptan, 2006:172).

Artık bilgisayar yardımıyla tipografik karakterlere genişletme, daraltma, eğim gibi özellikler kazandırılabilir. Tipografik karakterlere dekoratif unsurlar eklenebilir. Ancak bunlar, okunaklığı olumsuz yönde etkiler. Okunabilirlik genellikle tasarımcıların ihmal ettikleri bir durumdur. Tipografik mesaj iletimi, yazıları okunur kılan niteliklerin bir araya getirilmesiyle sağlanır. Okuyucu; okuduğunu zorlanmadan algılayabilmelidir. Okunaklığı etkileyen diğer bir unsur ise et kalınlığıdır. Çok ince yazılan yazılar zeminde kaybolurken, çok kalın yazılar ise harflerin içini doldurarak karmaşık biçime neden olmaktadır. Daraltılmış, çekiştirilmiş veya çok genişletilmiş karakterler daha zor algılanmaktadır.

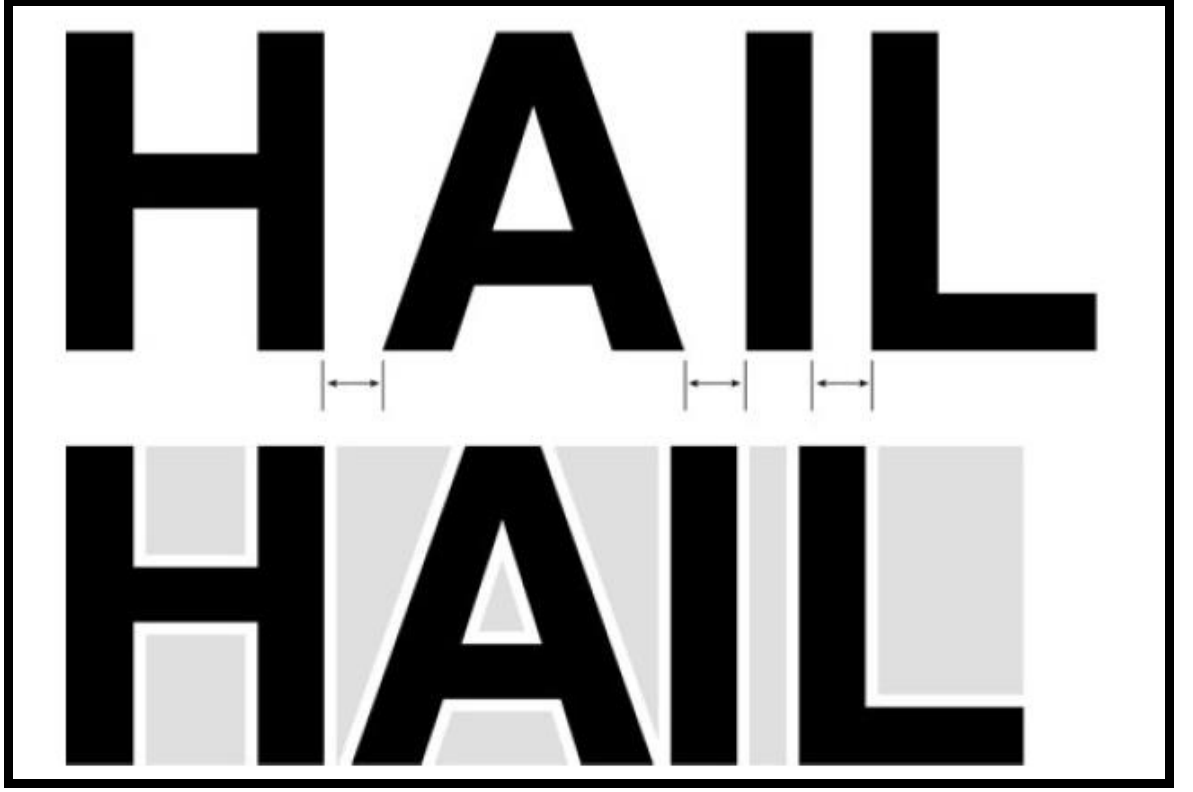
Metinlerin içindeki paragrafların kolay ayırt edebilmesi için, paragraflar iki yöntemle vurgulanır. Birincisi, paragrafi oluşturan cümle sol bloğun biraz içinden dizilirken, diğeryse paragrafi oluşturan satır ile bir önceki satır arası boşluk arttırılır. Çok paragraftan oluşan kısa bir metinde, birinci yöntem tercih edilmelidir.

Metin düzenleme biçimleri;

- İki taraflı bloklama,
- Soldan bloklama,
- Sağdan bloklama,
- Ortadan bloklama,
- Asimetrik (serbest) bloklamadır.

Metinleri düzenlerken en çok tercih edileni iki taraflı bloklama ve soldan bloklamadır. Bloklama biçimleri Pektaş'a göre (2001), metinlerde önemli bir sorundur. Rahat bir şekilde satırları takip edebilmek bloklamaya bağlıdır. Bir metinde sola bloklama sağdaki serbestliğin gözün aynı satırı tekrar okumasına ya da satır atlamasına engel olduğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Siyah üstüne beyaz yazı gibi, ters renkler kullanılacağı zaman satır aralığını arttırmalı ve karakter ağırlığı (font-weight) azaltılmalıdır. Bu kural, bütün ölçü genişliklerine uyacaktır. Siyah

zemin üzerine uygulanan beyaz yazı daha kontrastlı olacaktır. Bu nedenle harflerin arası biraz daha açılmalı, satır aralığı arttırılmalı ve karakter ağırlığı azaltılmalıdır.(Boulton 2005)

Resim -12: Espas örnek

Açık ton zemin üzerinde koyu ton yazı kullanımının, koyu ton zemin üzerinde açık ton yazı kullanımından daha okunur olduğu yapılan testlerle kanıtlanmıştır. Beyaz zemin üzerinde % 100 ton değeri olan bir yazıya göre % 70 – 80 ton değeri bulunan bir yazı daha rahat okunmaktadır. Aşırı siyah/beyaz kontrastlığın olmadığı üçüncü hamur samanlı kâğıtlara basılan eski kitaplardaki metinlerin de rahat okunduğunu söylemek mümkündür (Pektaş, 2001).

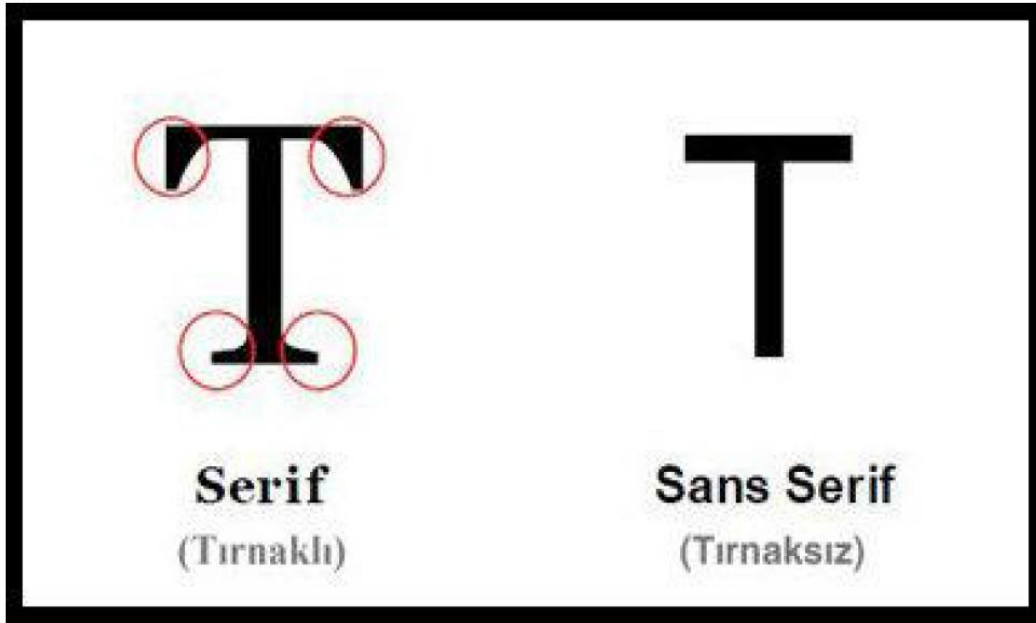
Boulton'a (2005) göre, temel kural olarak, satırlar arası boşluk, kelimeler arasındaki boşluktan daha geniş olmalıdır. Böyle bir kural konmasının sebebi, okuyucunun farkında olmadan alt satıra kaymak yerine, yan kelimeye geçmesini kolaylaştırmaktır.

Sütunların oluşturduğu tipografik yapıyı etkileyen bir diğer unsur da; sayfanın çevresini kuşatan beyaz alanlar, yani marjlardır. (Becer, 2002:184).

Öğrencilerin dikkatini çekmek için bazı kelime ya da cümleler yazı boyutu değiştirilerek, renklendirilerek, kalın yazılarak, italik yazılarak ve kutu içine alınarak vurgulanabilir. Bunlar da yazının görsel estetiğine katkı sağlayan unsurlardır (Yazar, 2003).

İtalik fontlar, tekdüzedir, gösterişsizdir, değişik yapısıyla anlatımı güçlendirir, daha samimi bir iletişim kurar. Fakat deforme olmaya çok uygundur. Uzun metinlerin italik yazılması, yazıyı zayıf gösterir, harflerin birbirinden ayrılması zordur. Okunurluk sorunu göz önünde tutularak olabildiğince az kullanılmalıdır. Uzun metinlerin bold yazılması ya da tümünün büyük harflerden oluşması da görünüşü sevimsiz kılar. Sözcükler, kaba bir dikdörtgen biçimde gözükürler. Küçük harfler, kuyrukları ve bacaklarıyla büyük harflerden daha ayrımlı yapı gösterirler ki bu da onları daha okunur yapar. Büyük harfler, daha çok yer kapladığından, aynı alanda gözün daha fazla tarama yapmasına neden olurlar (Pektaş, 2000).

Çocuklara yönelik metinler için seçilen yazı karakteri, sıcak, yumuşak ve yalın olmalıdır. Tırnaklı, tırnaksız harf tasarımları okunabilirliği bozacak durumlar oluşturmadığı takdirde kullanılabilir.

Resim -13: Serili ve Serifsiz Yazıya Örnek

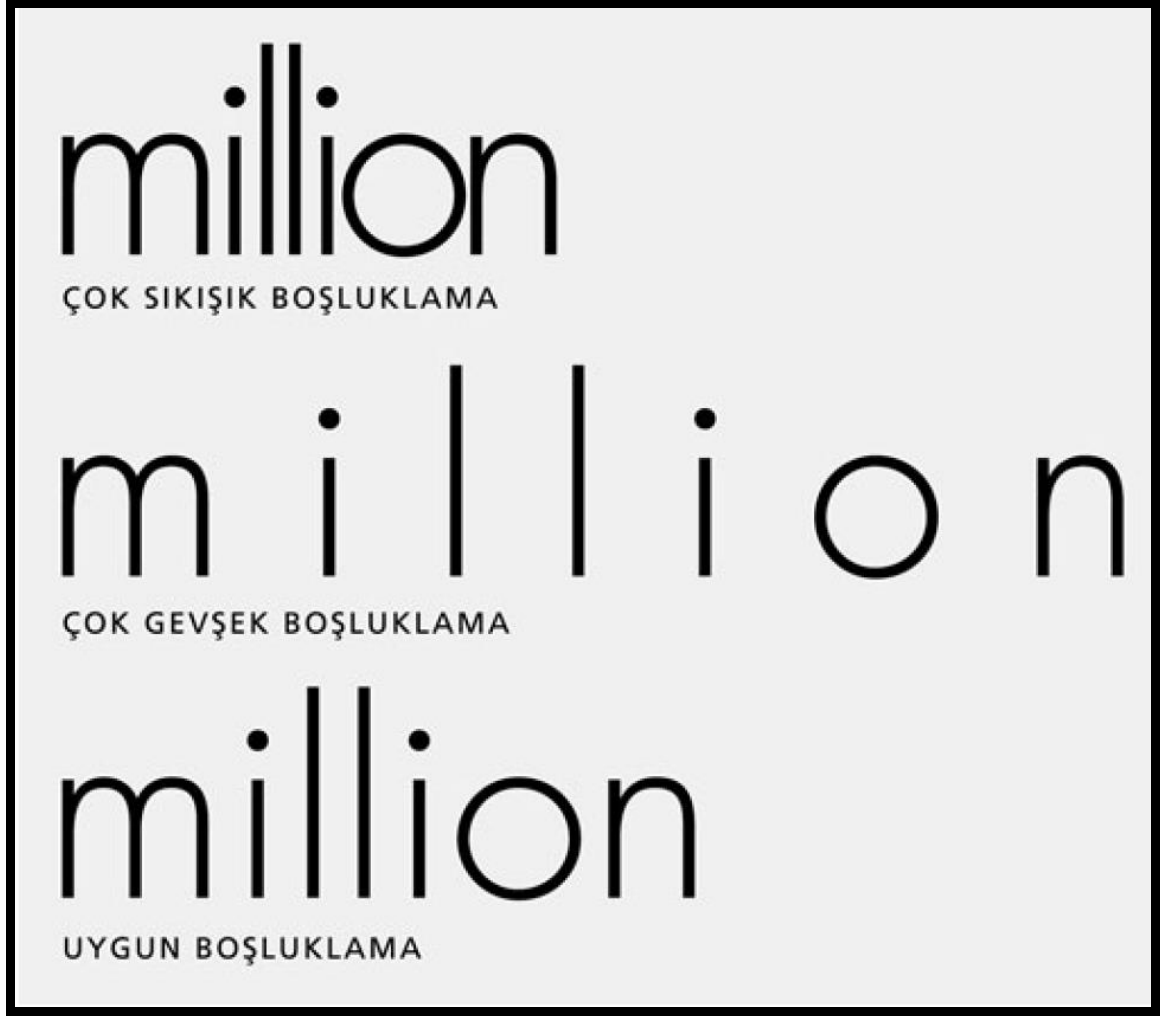
Derginin ismi, içindekiler sayfası, sayfa içi düzenlemeleri, bir dergiyi meydana getiren yapıdır. Tipografi de, dergi içinde iletişim ortamı yaratarak okuyucuyu yönlendirmektedir. Örneğin, derginin “İçindekiler” sayfası, derginin içeriği hakkında bir duyuru alanı olarak düşünülebilir; bu sayfa okuyucuya konuların ve her bölümün ne olduğu ve nerede olduğunu gösterir. Okuyucuyu yönlendiren ve bilgilendiren bir bölümdür. Sayfa içinde okuyucuyu, yazının başlangıcına yöneltmek için yazının başlama biçimi, içeriğe bağlı kalarak farklı yorumlanabilir. Tipografi, dergi içinde okuyucunun her sayfada karşısına çıkan görsel bir biçimdir. Okuyucuya bilgi ve mesajı, biçime dönüştürerek iletir. Bu özellik tipografiyi, bir derginin görsel kimlik tasarımına dönüştürebilmektedir (Karaduman, 2007:3).

Tasarımcı Vignelli (1992:35-36), iki ya da üç yazı karakteri kullanılmasının, bütün bir yazı kataloğunun kullanılmasından çok daha iyi olduğunu, dergilerin tipografi kullanımını sınırlandırmanın önemini belirtmiştir. Tipografik sınırlama derginin kişiliğini artırır, okuyucuya yardım eder ve derginin kimliğini kuvvetlendirir. Ortaya çıkan benzerlikler ve farklılıklar, dergi tasarımı için büyük önem taşır. Çok fazla benzerlik gereksizdir, çok fazla farklılık ise dergiyi yok eder.

Dergilerin, okunabilirliği sağlayan etmenler konusundaki tavrı, okuyucu kitlesine bağlı olarak da belirginleşir. Çocuklara yönelik bir dergiyle, bir edebiyat dergisi ya da pop müzik dergisinin tavrı aynı olmaz. Buradaki tavır da yine dönüp dolaşıp, kimlere hitap edeceğine, nasıl bir dergi olacağına karar vermiş yayımcıyla, bu dergiyi görsel hale getiren, “ruha uygun beden yaratan” grafik tasarımcının, bu bedene en uygun davranış biçimini bulması gibidir (Tuncay, 1998:39).

2.2.1. Tipografik Unsurların Değerlendirilmesinde Belirlenen Ölçütler

- Harf boyutunun ve yazı karakterinin hedef kitlenin düzeyine uygunluğu ve okunabilirliği
- Metin ve fon ilişkisi
- Kelimeler ve harfler arası boşluğun dengede tutulması

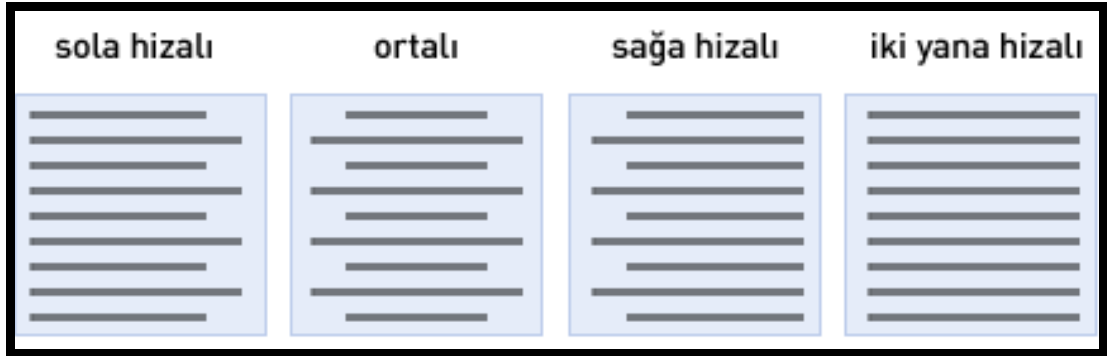
Resim -14: Boşluklama Örnek

- Paragraflar ve satırlar arası boşluğun dengede tutulması

Resim -15: Satır Aralıkları Örnek

- Metinlerde sola bloklamamanın tercih edilmesi

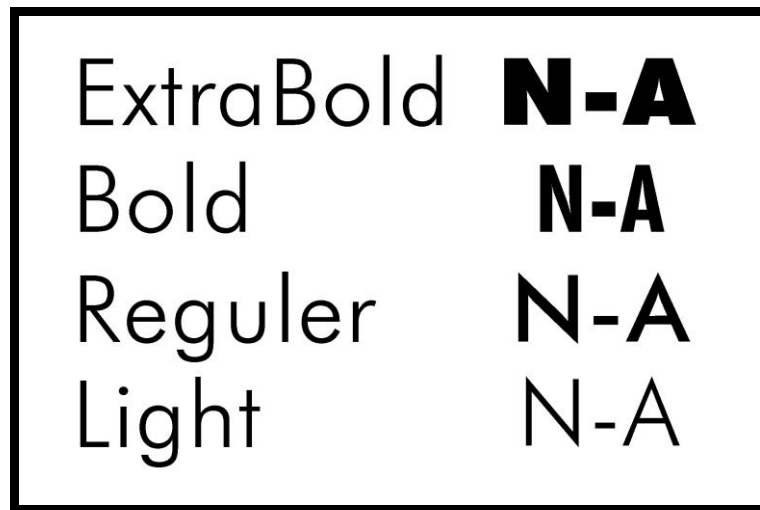
Resim -16: Hizzalama Örnek

- Metinlerin birden fazla sütun halinde tasarlanması ve sütunlar arası boşluğun dengeli olması
- Sayfa numaralarının okunabilirliği
- Yazı karakterlerinin yeterli çeşitlilikte olması (Sürmeli,2010:71)

2.2.2. Tipografik Karakterler ve Özellikleri

Kalınlıklarına göre tipografik karakterler 5 kategoriye ayrılır.

- Beyaz (Light)
- Tam beyaz (Extralight)
- Siyah (Bold)
- Tam Siyah (Extrabold)
- Yarım siyah (Bold)

Resim -17: Tipografik Karakterler

Font, tipografik karakterlerin harfler, sayılar, noktalama işaretleri ve diğer sembollerden oluşan dizisidir. Aynı fontun bütün karakterleri yan yana dizildiği zaman, optik olarak eşdeğer bir yoğunluk ve bütünsellik oluşturur. Fontun temel özellikleri şöyledir;

- Büyük harfler,
- Küçük harfler,
- Sayılar,
- Noktalama işaretleri,
- Matematiksel semboller,
- Logo gramlar,
- Aksanlar

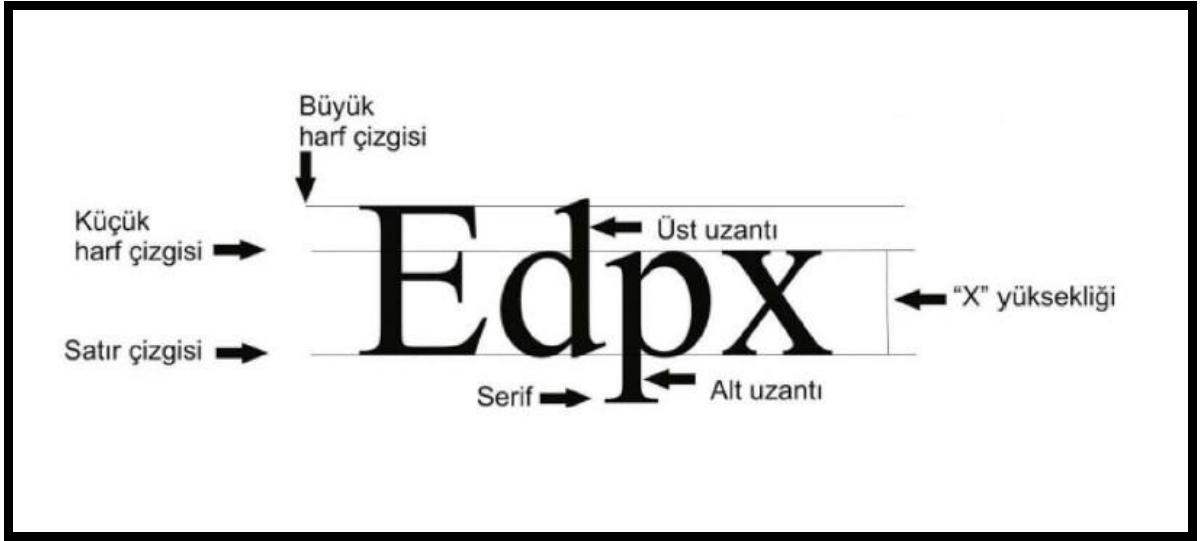
Bunlar iki harfin birleşmesiyle oluşan tipografik karakterlerdir. Tipografik karakterleri sadece geometrik kriterlere göre tasarlırsak, algılamaya dayalı optik sorunlar çıkmasına neden olur. Tipografik karakterler, optik kriterler göz önüne alınarak tasarlanır. Örneğin; yuvarlak hatlar ve sivri uçlar, büyük harf ya da satır çizgisinin dışına taşırılır. Yatay hatlar, dikey hatlardan daha ince tutulur. Siyah yoğunlaşmayı azaltmak için iki hattın dar bir açıyla birbirlerine eklendiği bölgeler belirli bir oranda inceltir. Tasarım bütünlüğü sağlamak amacıyla harflerin benzer biçimsel özelliklere sahip olan parçalarında aynı formlar kullanılır.

2.2.3. Tipografinin Rengi

Tipografi her zaman siyah ve beyaz kullanılır. Siyah ve beyaz genelde çok kullanılan ve uygun olan renklerdir. Fakat bunu sınırlamamıza gerek yoktur. Etkileyici ve çarpıcı bir tipografi yaratmak istersek sayfaya renk eklememiz gerekir. Başlıklarda ve metin kutularında kontrastlık avantaj sağlar. Yazı karakterlerinin rengi, detayların kombinasyonu ile belirtilir. Harflerin ve satırların arasındaki boşluk geniş olduğu zaman, başlıklarda ve metin kutularında daha gri etki görürüz.

Harfin x yüksekliği, kalınlığı, serifler veya serifsizler de tipografinin rengini etkiler. İnce serifli karakterler daha uçucu ve gri etkiye sahiptirler. Kalın serifsiz karakterler ise, birbirlerine bitişik oldukları için koyu renk yaratırlar. Başlık veya alt başlığa bold

karakterleri uygulanarak renk eklersek, görsel olarak daha çekici ve kaliteli olur. Okuyucunun ilgisini çekeceği için, sayfada duracaktır. Önemli olan da budur. Yaratılan renk değişikliği sayfayı çekici yaparken, bilgiyi de düzenli hale getirir.

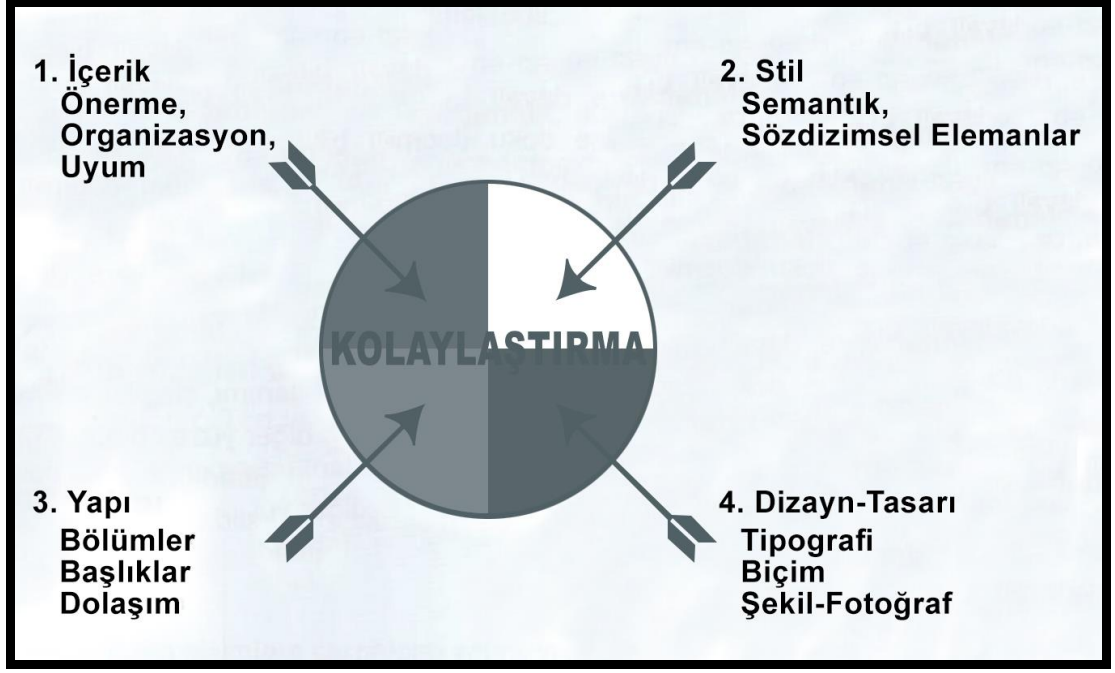
Resim -18: Serifli Yazının kullanımı

2.2.4. Tipografinin Kapsamı ve İşlevi

Tipografinin içinde okunabilirlik, okunurluk gibi kavramlar vardır. Özellikle; readability (okunaklılık, okunurluk, okunmaya değer olma) ve legibility (okunabilirlik, açıklık) kavramlarıyla oldukça sık karşılaşmaktayız.

2.2.4.1. Okunabilirlik ve Okunaklılık

“Tipografinin temel işlevi okunurluluktur...” yazının görevi tasarımda bu tanımla belirlenmiştir. Okunurluluk, tipografide bilgi ve mesaj iletişiminin önemli parçalarından biri olarak kabul edilmiştir. Tipografinin temel amacı, izleyici ile belirli amaçlar doğrultusunda bilgi akışı sağlamaktır. Gazete ve dergilerde yalın ve anlaşılır tipografik dil kullanmak ön plandadır. Bunun sebebi, okuyucunun iletişimi en kolay yollarla kurmasını sağlamaktır. Okunurluğun önemli unsur görülmesi, etkili mesaj ya da bilgi iletimini ikinci plana atmamalıdır. Yazı sadece görsel bir etki olarak da sayfalarda yerini alır.

Resim -19: Okumayı kolaylaştıran 4 temel elemanlar

Okunurluktan farklı olan okunabilirlik bütün tasarımı oluşturmaktadır. Okunabilirlik yalnızca yazı karakteri değil tasarımın bütününü kapsamaktadır.

Okunaklılık, yazı karakterinin nasıl dizildiği ve sayfa üzerinde nasıl ayarlandığı, büyüklüğü, küçüklüğü, ölçüsü, sayfa kenarı boşlukları, sütun arası boşlukları, kağıt seçimi gibi özelliklere bağlıdır. Farklı bir söyleyişle bir sayfayı okumayı rahat kılan her şeye bağlıdır. Sadece yazı karakterinin okunabilirliği değil, marjinler, sütunlar, kağıt seçimi vb. her şeyiyle okumayı zevk haline getirecek genel yapı olarak açıklanır.

3. BÖLÜM

3. ÇOCUKLARA YÖNELİK DERGİ VE KİTAPLARDA TİPOGRAFİ SORUNLARI

Çocuk dergi ve kitaplarında tipografi önemle ele alınması gereken konulardan biridir. Yazının okunabilirliği ve doğru algılanabilmesi, çocuğun gelişim özelliklerine uygun bir tipografik dille sağlanır.

Okumak, tipografinin birinci işlevidir. Tipografi dilini grafik tasarımcı iyi tanımalı ve kullanmalıdır. Hedef kitlenin gereksinimleri, dergi ve kitap tasarımında kullanılan tipografik karakterlerin seçimindeki en önemli kriterdir. Büyük puntolu harfleri okumayı yeni öğrenen çocuklar ve iyi göremeyen yetişkinler için tercih edilmesi daha uygundur.

Bilgisayar teknoloji sayesinde, tipografik karakterlerde daraltma, eğim, genişletme gibi özellikler uygulanabilmektedir. Tipografik karakterlere eklenen bazı şekiller okunaklılığı olumsuz yönde etkileyebilir. (Resim -20) Tasarımcılar sadece şık görünmesi için çoğu zaman bu olguyu ihmal ederler. Bu nedenle mesajı eğer tipografik yolla iletmek istiyorsak, yazıları okunur kılmalıyız. Yazıdaki et kalınlığı da okunaklılığı etkileyen bir başka unsurdur. İnce yazı karakteri kullanılarak oluşturulan yazı zemin üzerinde kaybolurken, çok kalın olarak yazılan yazılarda da harflerin içinin kapanarak okunurluğu etkilemesine sebep olmaktadır. Çok genişletilmiş ve daraltılmış karakterlerde zor algılanmaya neden olur.

Resim -20: Diyanet Çocuk Dergisi – Sayfa Tasarımı- Yanlış Bir Örnektir

Resim -21: İnceden Kalına Yazı

Diğer bölümlerde de bahsettiğimiz gibi metin düzenlemelerinde en çok tercih edilen yaklaşım, iki taraflı bloklama ve soldan bloklamadır. Pektaş'a (2001) göre, bloklama biçimleri bütün metinlerde önemli bir sorundur. Satırların rahat takip edilebilmesi bu kurala bağlıdır.

Siyah üstüne beyaz yazı gibi, ters renkler kullanılacağı zaman satır aralığını arttırmalı, karakter ağırlığını (font-weight) azaltmalıyız. Siyah zemin üstüne beyaz yazı daha yüksek kontrastlı olacaktır. Bu sebeple harflerin arası biraz daha açılmalı, karakter ağırlığı azaltılmalı ve satır aralığı arttırılmalıdır (Boulton, 2005).

Açık ton zemin üzerinde koyu ton yazı kullanımının, koyu ton zemin üzerinde açık ton yazı kullanımından daha okunur olduğu yapılan testlerle kanıtlanmıştır. (Resim - 22) Beyaz zemin üzerinde % 100 ton değeri olan bir yazıya göre % 70 – 80 ton değeri bulunan bir yazı daha rahat okunmaktadır. Aşırı siyah/beyaz kontrastlığın

olmadığı üçüncü hamur samanlı kâğıtlara basılan eski kitaplardaki metinlerin de rahat okunduğunu söylemek mümkündür (Pektaş, 2001).

Resim -22: Yazıda Estetik

Boulton'a (2005) göre, temel kural olarak, satırlar arası boşluk, kelimeler arasındaki boşluktan daha geniş olmalıdır. Böyle bir kural konmasının sebebi, okuyucunun farkında olmadan alt satıra kaymak yerine, yan kelimeye geçmesini kolaylaştırmaktır.

Sütunların oluşturduğu tipografik yapıyı etkileyen bir diğer unsur da; sayfanın çevresini kuşatan beyaz alanlar, yani marjlardır. (Becer, 2002:184).

Öğrencilerin dikkatini çekmek için bazı kelime ya da cümleler yazı boyutu değiştirilerek, renklendirilerek, kalın yazılarak, italik yazılarak ve kutu içine alınarak vurgulanabilir. Bunlar da yazının görsel estetiğine katkı sağlayan unsurlardır (Yazar, 2003).

İtalik fontlar, tekdüzedir, gösterişsizdir, değişik yapısıyla anlatımı güçlendirir, daha samimi bir iletişim kurar. Fakat deforme olmaya çok uygundur. Uzun metinlerin italik yazılması, yazıyı zayıf gösterir, harflerin birbirinden ayrılması zordur. Okunurluk sorunu göz önünde tutularak olabildiğince az kullanılmalıdır. Uzun metinlerin bold yazılması ya da tümünün büyük harflerden oluşması da görünüşü sevimsiz kılar. Sözcükler, kaba bir dikdörtgen biçimde gözükmürler. Küçük harfler, kuyrukları ve bacaklarıyla büyük harflerden daha ayrımlı yapı gösterirler ki bu da onları daha okunur yapar. Büyük harfler, daha çok yer kapladığından, aynı alanda gözün daha fazla tarama yapmasına neden olurlar (Pektaş, 2000).

Çocuklara yönelik olarak yaptığımız yazılı materyallerde yazı karakteri seçerken, fontun yumuşak, sıcak ve yalın olmasına özen göstermeliyiz. Okunabilirliği bozmadığından emin olduğumuz sürece tırnaklı veya tırnaksız harf tasarımları kullanabiliriz.

Resim -23: Tırnaklı Tırnaksız Yazı

Yazılı basında dergi veya kitabın ismi kadar, içindekiler sayfası, sayfa içi yapısı, düzenlemeleri bir dergiyi oluşturan yapıdır. Dergi içinde iletişimi yaratarak okuyucuyu yönlendiren tipografidir. “İçindekiler” sayfası dergi içinde duyuru bölümü olarak değerlendirilebilir. Bu bölüm okuyucunun aradığı konunun nerede olduğunu gösterir. Okuyucuyu bilgilendiren bir bölümdür. Sayfa içinde okuyucuyu, yazının başlangıcına yöneltmek için yazının başlama biçimi, içeriğe bağlı kalarak farklı yorumlanabilir.

Tipografi, dergi içinde okuyucunun her sayfada karşısına çıkan görsel bir biçimdir. Okuyucuya bilgi ve mesajı, biçime dönüştürerek iletir. Bu özellik tipografiyi, bir derginin görsel kimlik tasarımına dönüştürebilmektedir (Karaduman, 2007:3).

Tasarımcı Vignelli (1992:35-36), iki ya da üç yazı karakteri kullanılmasının, bütün bir yazı kataloğunun kullanılmasından çok daha iyi olduğunu, dergilerin tipografi kullanımını sınırlandırmanın önemini belirtmiştir. Derginin kimliği için tipografik

sınırlama önemlidir. Ortaya çıkan benzerlikler ve farklılıklar, dergi tasarımı için büyük önem taşır. Çok fazla farklılık derginin yok olmasına sebep olurken, çok fazla benzerlik ise gereksizdir.

Çocuklara yönelik bir dergi, bir edebiyat dergisi ya da pop müzik dergisinin biçiminde olamaz. Buradaki tavır da yine dönüp dolaşıp, kimlere hitap edeceğine, nasıl bir dergi olacağına karar vermiş yayımcıyla, bu dergiyi görsel hale getiren, “ruha uygun beden yaratan” grafik tasarımcının, bu bedene en uygun davranış biçimini bulması gibidir (Tuncay, 1998:39).

3.1. Çocuk Dergilerinin Tipografik Açıdan İncelenmesi

Tipografi her zaman siyah ve beyaz kullanılır. Siyah ve beyaz genelde çok kullanılan ve uygun olan zeminlerdir. Fakat bunu sınırlamamıza gerek yoktur. Etkileyici ve çarpıcı bir tipografi yaratmak istersek sayfaya uygun olarak tasarlamamız gerekmektedir.

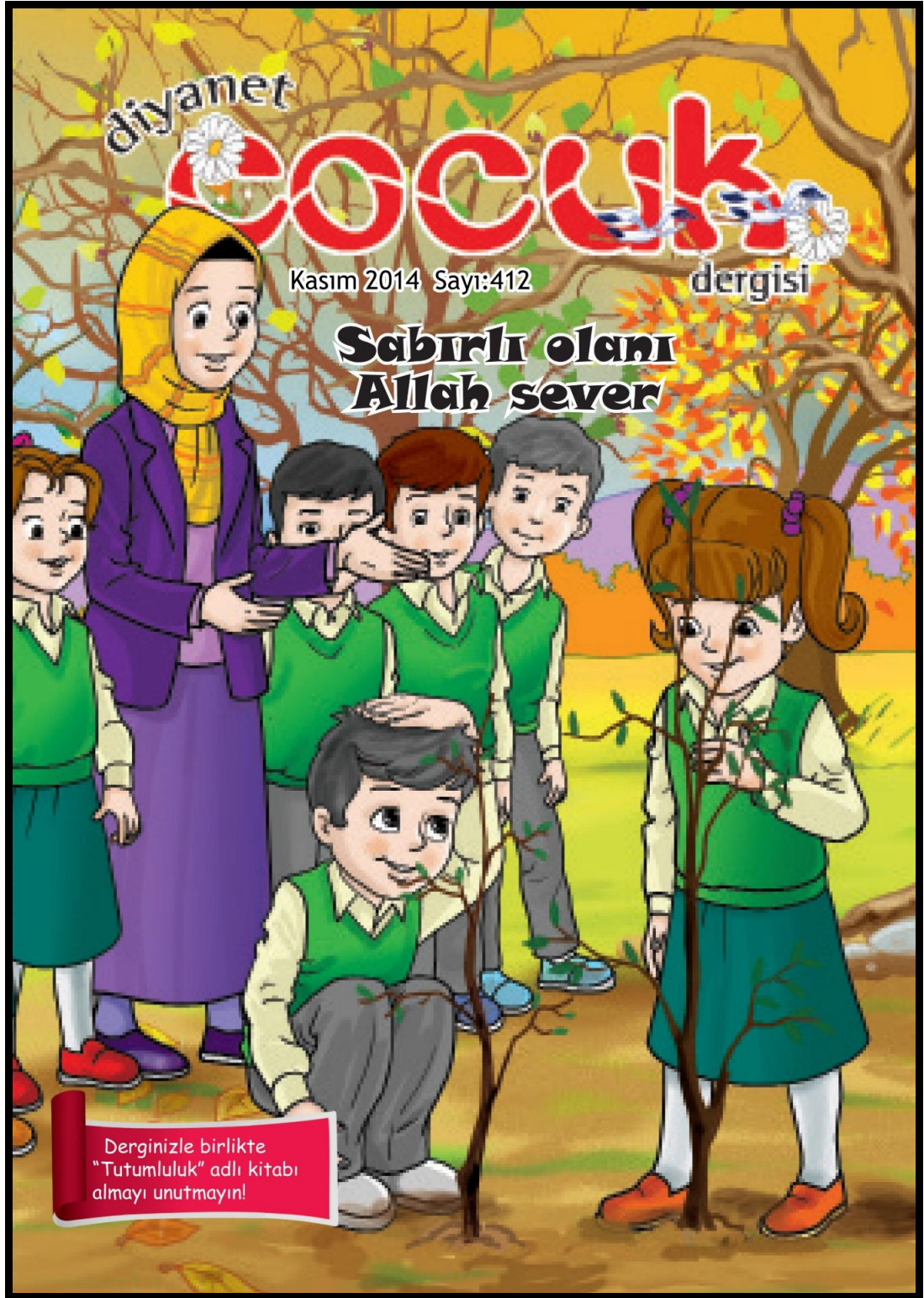
Çocuklara yönelik olarak hazırlanan dergilerdeki sorunları da örnek dergilerle birlikte inceleyeceğiz. Özellikle bu dergilerin seçilmesinin amacı içinde grafik tasarım açısından birçok sorunun yer almasıdır. Bu dergiler;

- Diyanet Çocuk Dergisi
- Üsküdar Çocuk Dergisi
- Çocuksu Dergisi

İlk olarak Diyanet çocuk dergisini inceleyeceğiz. Tezimizin içinde de belirttiğimiz gibi çocukların kitap veya dergileri gördüklerinde alma isteği uyandırması gerekir. Bunun içinde kapak tasarımı oldukça önemlidir.

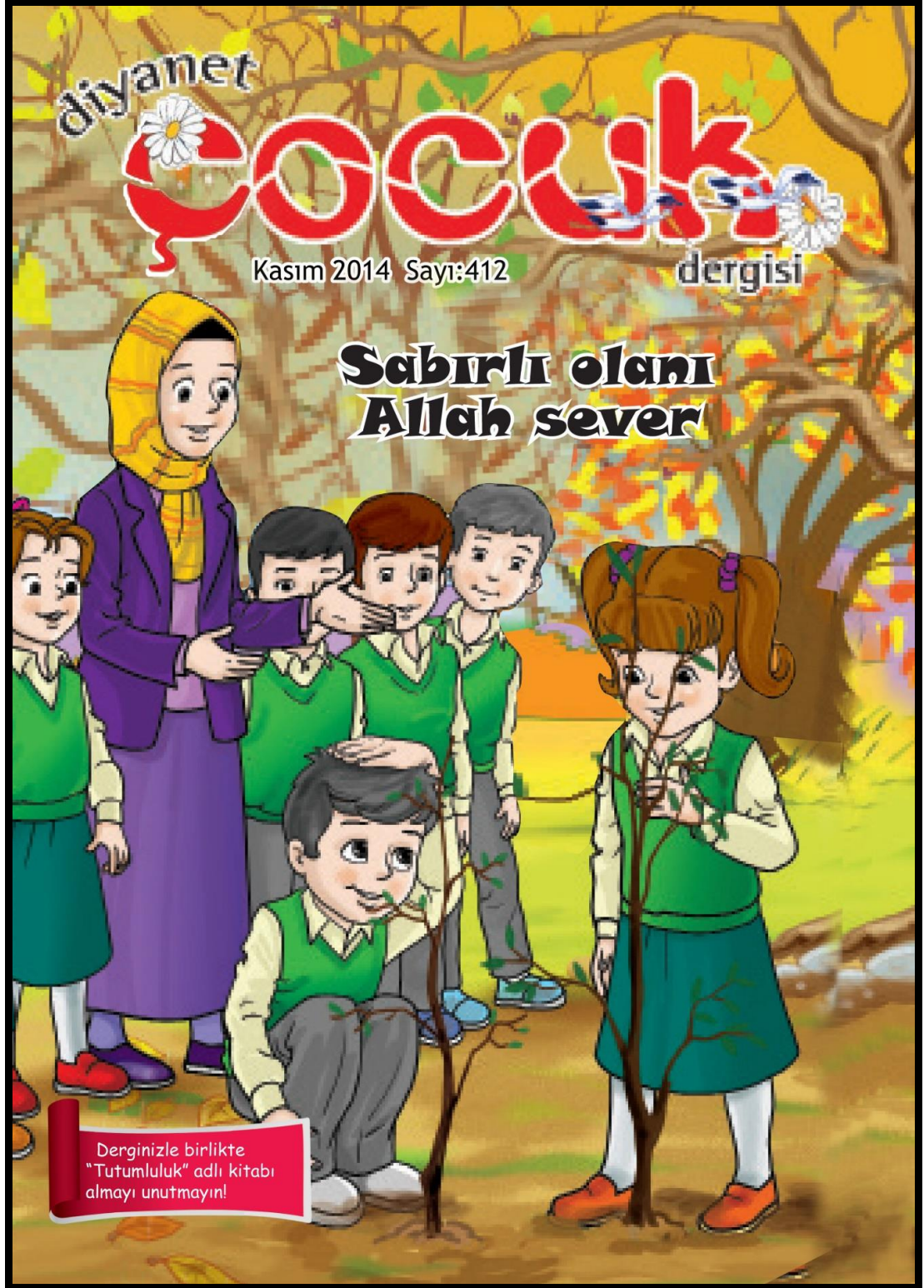
Diyanet çocuk dergisinin, Kasım 2014 sayısının kapak tasarımını incelediğimizde (Resim -24) kullanılan görsel yeterince dikkat çekici olmasına rağmen, bir o kadar da karışıktır. Arka planda bulunan resim, üzerine gelen yazılara odaklanmayı engellemektedir. Dergi isminden çok “ Sabırlı olanı Allah sever” yazılı not daha çok dikkat çekmektedir. Halbuki, resimde bulunan ağaç ve gökyüzü arasında mesafe bırakılsa veya resimdeki kişiler biraz daha küçültülüp arttırılan boşluğa yazılar

yazılırsa, hem yazıların daha çok dikkat çekmesi sağlanır hem de bu karmaşık görüntüden uzaklaşılır.

Resim -24: Diyanet Çocuk Kasım,2014-Kapak Tasarımı

Aşağıdaki örnekte (Resim -25) insanlar dekapelenip küçültülmüş, Diyanet çocuk dergisi logosu büyütülmüş ve “Sabırlı olanı Allah sever” yazısı da eski sıkışık halinden birazda olsun kurtulmuştur.

Resim -25: Diyanet Çocuk Kasım,2014-Kapak Tasarımı- Revize

Diyaret çocuk dergisinin, Kasım 2014 sayısının içindekiler bölümünün sayfa numaralandırmasını inceleyeceğiz. (Resim -26) Burada bazı numaralandırmalar resmin üzerine gelmiştir ve bu çocukların zor görmesini sağlayabilir. Tipografik bir hatadır. Elbette resmin üzerine yazı gelebilir, ancak kontrast renkler olmalıdır. (siyah üzerine beyaz yazı gibi) Bu sorunu gidermek için ise şunları yapabiliriz. Örnekteki en uzun yazılardan birine göre ayarlama yapabiliriz. Bu örnekteki ise; “Okulda İlk Günüm İlk Öğretmenim.....18-19” yazısıdır. Bu yazıya göre ayarlama yaparken aradaki nokta sayılarını azaltabiliriz. Bu sayede yazı, sağ tarafta bulunan resmin üzerine gelmekten kurtulabilir. İkinci bir seçenek ise; ortada bulunan yazıların hepsini seçip shift ile birlikte orantılı olarak küçültülebilir. Burada da çocukların okuyabileceği bir puntoya getirdiğimizden emin olmalıyız. Veya arka plandaki resimleri biraz daha softlaştırabiliriz.

	Merhaba.....	1	
2-3	Küçük Fidan.....	2-3	12-15
	Peygamberim Sabırlıdır.....	4-5	
6-7	Dedesinin Torunu.....	6-7	
	Zehra.....	8-9	16-17
10-11	Hakiki Dost.....	10-11	
	Sazlıktaki Bir Kamışın Hikâyesi.....	12-15	
6-7	Aşure.....	16-17	
	Okulda İlk Günüm İlk Öğretmenim.....	18-19	
10-11	Gülce.....	20-21	
	Ay'a Gidiyorum.....	22-23	
6-7	Burçin ile Burhan.....	24-27	
	Bugün Çocuk Kalbim.....	28-29	
10-11	Hazina Sandığı.....	30-31	
	Kuş Konmayan Cami.....	32-33	
6-7	Allame Nine.....	34-35	
	Raptiye.....	36-37	
10-11	Kelime Avı.....	38	
	Şeffaf Kano İcad Etmişler.....	39	
10-11	Çözmece.....	40-41	
	Dört İşlem.....	42	
10-11	Gülmece.....	43	
	Bulmaca.....	44-45	
10-11	Sizden Gelenler.....	46-47	
	Posta Kutusu.....	48	
10-11			

Resim -26: Diyanet Çocuk Kasım,2014-İçindekiler Bölümü

Aşağıdaki resim “İçindekiler” bölümünün revize edilmiş halidir. (Resim -27) Yazıların bulunduğu alanın arka tarafında yer alan resimler softlaştırılmıştır ve yazılar eşit şekilde küçültülmüştür. Bu sayede okunabilirlik etkisi artırılmıştır.

Merhaba	1
Küçük Fidan	2-3
Peygamberim Sabırlıdır.....	4-5
Dedesinin Torunu	6-7
Zehra	8-9
Hakiki Dost.....	10-11
Sazlıktaki Bir Kamışın Hikâyesi	12-15
Aşure	16-17
Okulda İlk Günüm İlk Öğretmenim	18-19
Gülce	20-21
Ay'a Gidiyorum	22-23
Burçin ile Burhan.....	24-27
Bugün Çocuk Kalbiyim	28-29
Hazina Sandığı	30-31
Kuş Konmayan Cami	32-33
Allame Nine.....	34-35
Raptiye.....	36-37
Kelime Avı	38
Şeffaf Kano İcad Etmisler.....	39
Çözmece	40-41
Dört İşlem.....	42
Gülmece.....	43
Bulmaca.....	44-45
Sizden Gelenler	46-47
Posta Kutusu.....	48

İÇİNDEKİLER

Resim -27: Diyanet Çocuk Kasım,2014-İçindekiler Bölümü-Revize

Şimdi ise Diyanet çocuk dergisinin doğru uygulamalarından birini göreceğiz. (Resim -28) Çocukların en çok dikkatini çeken şeyler renkler ve resimlerdir. Diyanet Çocuk dergisinin Kasım 2014 sayılı dergisinin 32inci sayfasında yapılan bir uygulamadır. Resim ve yazıyı birbirinden ayıran arka planlar kullanılmıştır. Eğer bu arka planlar kullanılmadan yazı direk resmin üzerine yazılıysaydı, okumada zorluk yaşanırdı.

Resim -28: Diyanet Çocuk Kasım,2014- 32.Sayfa

Diyanet çocuk dergisinin Ekim 2014 sayılı dergisinin 12 ve 13üncü sayfalarında "Seyyah Ahmet'in Serüvenleri" isimli bir bölüm yer almaktadır. (Resim -29) 12inci sayfanın ilk yazı alanı olarak brandanın üstü kullanılmıştır ve sağa bloklama yöntemi uygulanmıştır. Yazı, çizgi ile ayrılan kutuya çok bitişik olarak yazıldığı ve üst kısımda ise boşluk bırakıldığı görülmektedir. İkinci yazı alanında sola bloklama yöntemi görülmektedir. Sayfanın geneline bakıldığı zaman, punto seçiminden ve

çizgilere yakınlığından dolayı okumayı zorlaştırdığı görülmektedir. 13üncü sayfada ise; ortadan bloklama yazı yöntemi uygulanmıştır.

SEYYAH AHMET'İN SERÜVENLERİ

"Seyyah Ahmet Hotan'da"

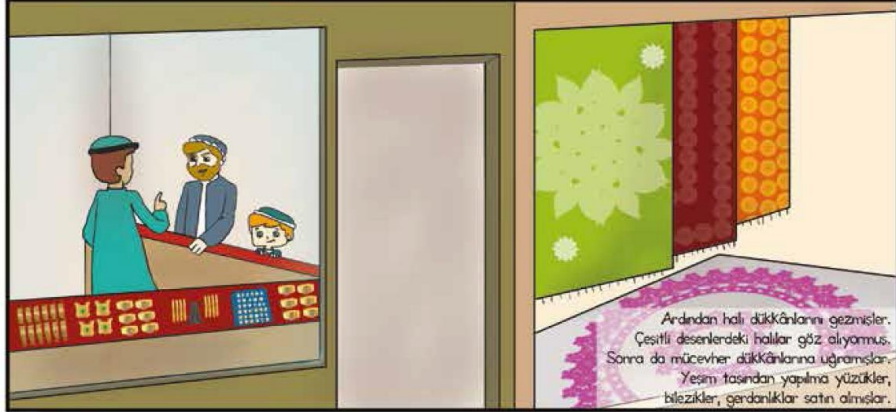
Yazan:
Suzan ÇATALOLUK
Çizen:
F. Betül ALP YILDIZ

Ahmet ile babası bir gün evvel geldikleri Hotan şehrinin pazarında dolasarak sohbet ediyorlarmış. Pazarda kumastan halıya, sebzeden meyveye kadar her şey varmış. Ama en çok ipek, yeşim taşından yapılmış nadide mücevherler, halılar göz kamastırıyormuş. Bakır kaplar, değişik metallere yapılan eşyalar çok güzel ve sağlammış.

Salih Efendinin dastı Abdullah Ağanın tezgahına uğramışlar. Selamlasıp halı hatırı sarıldıktan sonra ipeklerine bakmışlar. Ahmet merakla sormuş:
-Ne güzel renkleri var. Bunları ne ile boyadınız amca?
-Kök boyalarla, demis yası adam. Şehrimizin ipekleri çok meşhurdur. İpekhanelerde ipek böceklerinden elde edilen saf ipekler tabii boyalarla boyanır. Sonra ister halı dokursunuz, ister kumaş yaparsınız.

Arından halı dükkanlarını gezmişler. Çeşitli desenlerdeki halılar göz alıyormuş. Sonra da mücevher dükkanlarına uğramışlar. Yeşim taşından yapılmış yüzükler, bilezikler, gerdanlıklar satın almışlar.

- Babacığım, Hotan'da yetmiş büyük adamlar var mı?
- Buhara'da olduğu gibi burada da büyük adamlar yetmiş. Anadolu Selçuklu Sultanı IV. Kılıçarslan'ın veziri Kadi Cemaleddin el-Hotani bunlardan biridir.

Günes Taklamakan Çölü'nde kaybolurken Salih Efendi sözlerine devam etmiş:
- Taklamakan kavak ülkesi demek. Buranın halkı Müslüman Uygur Türkleri. Uygurcada takli, kavak demek. Türkler su buldukları her yere kavak dikmişler. Hotan'a Büyük Hun devleti, Göktürkler, Uygurlar, Karahanlılar, Karahıtaylar, Moğollar, Çağatay Hanlığı, Timurlular hükmetti. Ticaret ve tarım şehri olarak tanındı. Ticarete yesim taşı daima önde idi.

Ahmet gökyüzünde yavaşça beliren yıldızlara bakıp düşünmüştü.
Bu güzel şehirleri görmeyi kendisine nasip ettiği için Allah'a şükretmiş.

“Seyyah Ahmet’in Serüvenleri” bölümünün 12 ve 13. Sayfalarla ilgili örnek olması adına uygulanan yazı alanı ile ilgili gerekli düzeltme aşağıdaki gibidir. (Resim -30) Okunabilir bir punto, uygun satır aralığı ve çizgilere olan uzaklık artırılarak gerekli düzenleme yapılmıştır.

Resim -30: Diyanet Çocuk Ekim,2014- 12- 13.Sayfa-Revize

Diyanet çocuk dergisinin Ekim 2014 sayılı dergisinin 22 ve 23üncü sayfalarında “Hicret ile başlayan zaman” isimli bir bölüm yer almaktadır. (Resim -31) Bu bölümün başlığında kullanılan renk ve etrafında kullanılan stroke (yazının etrafındaki siyah çizgi) başlığın okunabilirliğini arttırdığı için doğru bir uygulama olmuştur. Sayfada “Hicri Takvim”, “Hicret Nedir?”, “Sevr Dağı” gibi başlıklar bulunmaktadır. Ancak bu başlıkların bazıları yazı alanındaki zeminin dışına yazılırken, diğerleri yazılar için ayrılan zemine yazılmıştır. Sayfanın bütünlüğü açısından baktığımızda, bütünlüğü bozduğu için hatalı gözükmektedir.

HİCRET İLE BAŞLAYAN ZAMAN

Takvime baktığınızda başka tarihleri de gösteren yazılar gördünüz mü hiç? Görmediyseniz eğer, iyice inceleyin, takvimin bir köşesinde "Hicrî" yazan bir tarih göreceksiniz...

Hicrî Takvim

Hicrî takvim, Müslümanların Mekke'den Medine'ye hicretini başlangıç olarak kabul eder. Bizim kullandığımız milâdî takvimle aralarında bazı farklılıklar vardır. Hicrî takvim ayın hareketlerini, milâdî takvim ise güneşin hareketlerini esas alır.

1 Muharrem hicrî yılın ilk günüdür. Hicrî yılın ilk günü, bu yıl milâdî takvime göre 25 Ekim'e denk gelmektedir.

HİCRET NEDİR?

Peygamber Efendimiz, uzun yıllar boyunca Mekke'den, insanları İslâm'a davet etti. Bu daveti ile birlikte Müslüman olanların sayısı günden güne artıyordu. Peygamberimize inanmayan müşrikler ise Müslümanlara zor günler yaşatıyor, İslam'ın çağrısını engellemeye çalışıyorlardı. Bu yüzden Peygamberimiz ve Müslümanlar, Allah'ın emriyle Mekke'den Medine'ye göç etti, yani hicret ettiler.

HİCRET YOLU

Kuba

Üç gün mağarada kaldıktan sonra tekrar yola çıkıp Medine yakınlarındaki Kuba köyüne geldiklerinde burada biraz dinlendiler, Müslümanların ilk mescidi olan Kuba Mescidi'ni inşa ettiler.

Rânûnâ Vadisi'nde ilk Cuma

Bir Cuma sabahı tekrar yola çıktılar. Peygamberimiz Rânûnâ Vadisi'ne gelince, beraberindeki Müslümanlara ilk Cuma namazını kıldırdı.

Medine

Heyecanla kutlu misafirlerini bekleyen Medine'deki Müslümanlar, onun gelişini sevinçle karşıladılar. Bayram yerine dönen Medine'de herkes Peygamber Efendimize kavuşmanın sevincini yaşadı.

Yanda, hicret yoluyla ilgili bazı merkezlerin harfleri eksik verilmiş, onları sen tamamlar mısın?

M_K__

S_V_ D_ _ _

K_ _ _

R_N_ _ _ V_D_S_

M_D_ _ E

HİCRET YOLU

Sevr Dağı

Peygamberimizin yol arkadaşı Hz. Ebû Bekir'di. Müşrikler onların hicret etmesini engellemek istiyordu. İki yol arkadaşı, peşlerinde olan müşriklerden korunmak için Sevr dağındaki mağaraya saklandılar. Allah'ın yar-dımı ile mağarada onların saklandığını kimse göremedi.

Kuba

Üç gün mağarada kaldıktan sonra tekrar yola çıkıp Medine yakınlarındaki Kuba köyüne geldiklerinde burada biraz dinlendiler, Müslümanların ilk mescidi olan Kuba Mescidi'ni inşa ettiler.

Rânûnâ Vadisi'nde ilk Cuma

Bir Cuma sabahı tekrar yola çıktılar. Peygamberimiz Rânûnâ Vadisi'ne gelince, beraberindeki Müslümanlara ilk Cuma namazını kıldırdı.

Medine

Heyecanla kutlu misafirlerini bekleyen Medine'deki Müslümanlar, onun gelişini sevinçle karşıladılar. Bayram yerine dönen Medine'de herkes Peygamber Efendimize kavuşmanın sevincini yaşadı.

Yanda, hicret
yoluyla ilgili
bazı merkezlerin
harfleri eksik
verilmiş, onları sen
tamamlar mısın?

M_K__

S_V_ D___

K___

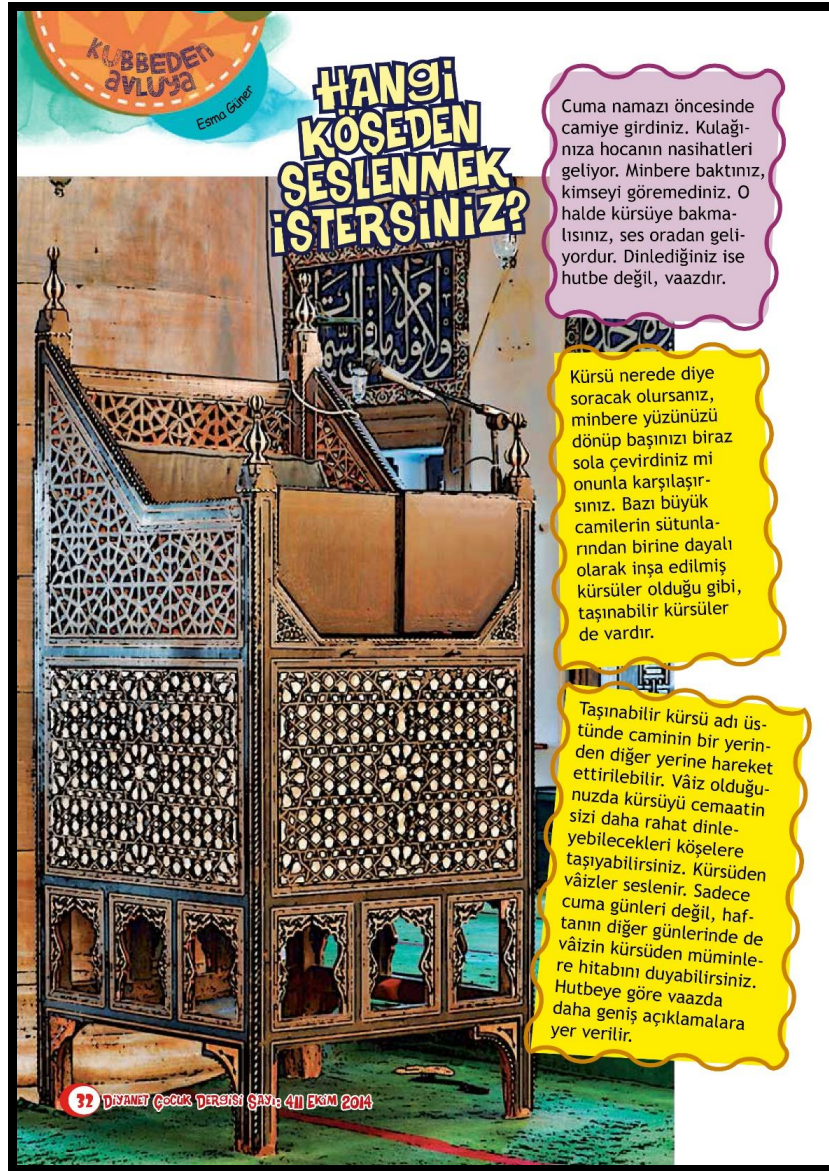
R_N___ V_D_S_

M_D__E

Diyanet çocuk dergisinin Ekim 2014 sayılı dergisinin 32inci sayfasındaki “Hangi köşeden seslenmek istersiniz?” başlığına baktığımızda Hangi kelimesindeki “g” harfinin küçük diğerlerinin büyük yazıldığını görmekteyiz. (Resim -33) Tasarımcı aynı şeyi sayfa numaralarında bulunan “Dergisi” (Resim -35) kelimesinde ve “Mektubu Gelenler” (Resim -37) bölümünde de yazmıştır. Tasarımcı büyük ihtimalle “g” harfinin küçük kullanılmasını dergi için sembolleştirmek istemiştir. Ancak çocuklar bu yazıları okurken küçük “g” harfini “9” rakamı olarak algılayacakları için okumada aksaklık yaşanacaktır.

Bu örneklerin birde düzgün yazılıysaydı nasıl olurdu görüp inceleyelim; (Resim-34), (Resim -36), (Resim -38)

Resim -33: Diyanet Çocuk Ekim,2014- 32.Sayfa

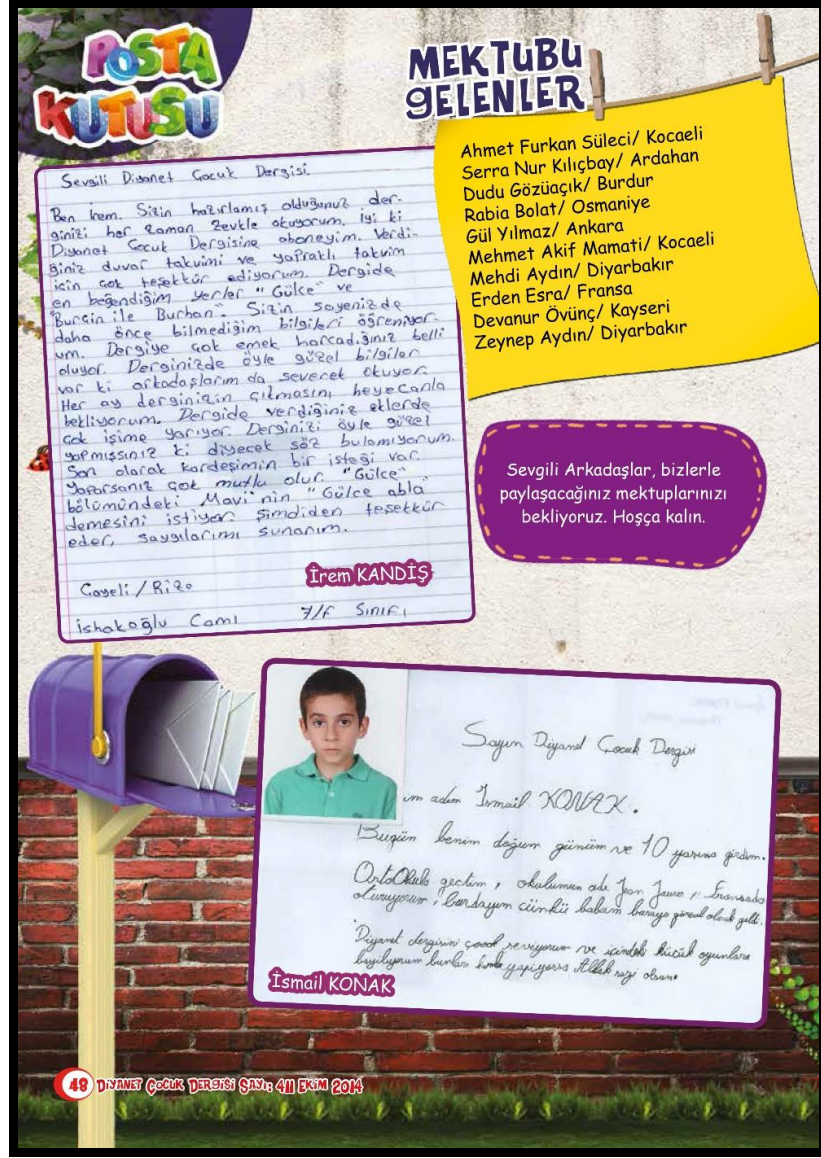
Resim -34: Diyanet Çocuk Ekim,2014- 32.Sayfa-Revize

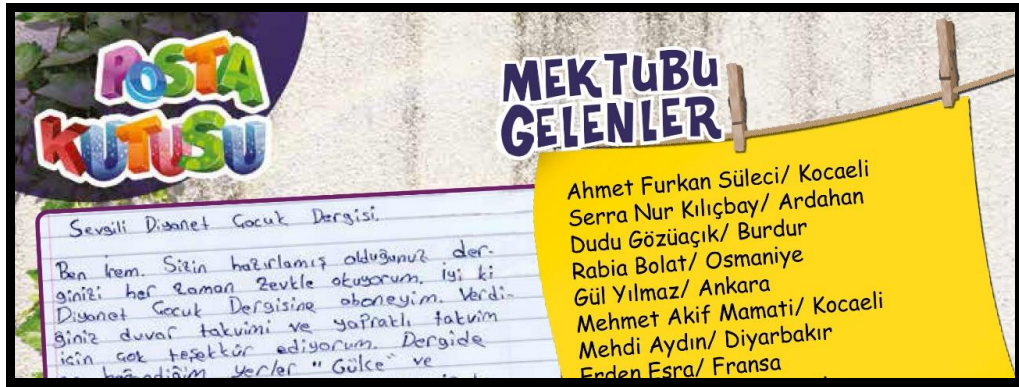
Resim -35: Diyanet Çocuk Ekim,2014- Sayfa Numaralandırması

Resim -36: Diyanet Çocuk Ekim,2014- Sayfa Numaralandırması -Revize

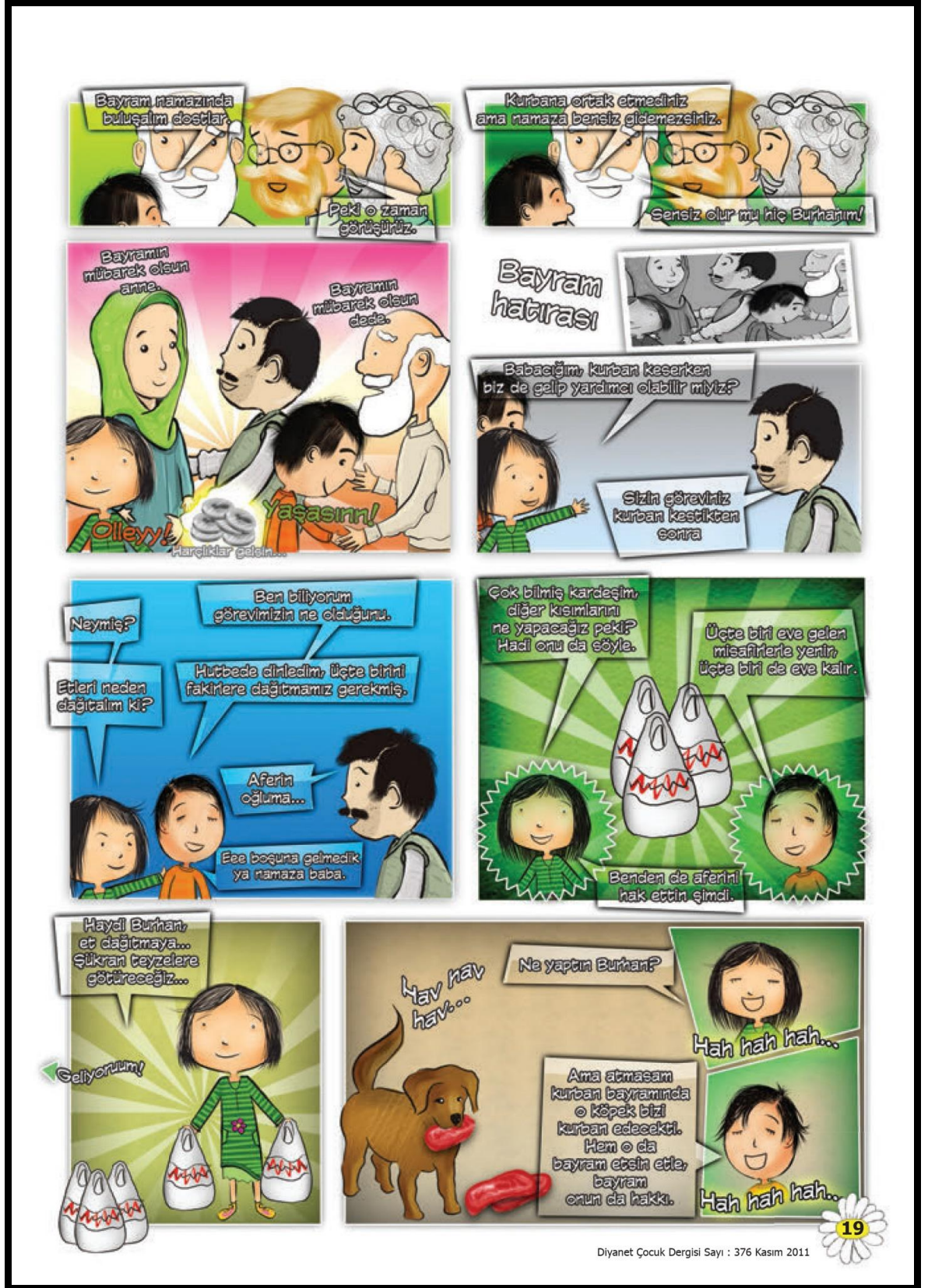
Resim -37: Diyanet Çocuk Ekim,2014- 48.Sayfa

Resim -38: Diyanet Çocuk Ekim,2014- 48.Sayfa-Revize

Diyanet çocuk dergisinin Kasım 2011 sayılı dergisinin 18-19'cu sayfalarında (Resim -39) bulunan yazılarında hepsine stroke, yani etraflarına çizgi uygulandığı görülmektedir. Bu uygulama yazıların okunabilirliğini engellemiştir.

Resim -39: Diyanet Çocuk Kasım,2011- 18-19.Sayfa

Kutucuklar içinde bulunan yazıların bir bölümüne yaptığım uygulamada görüyoruz ki stroke kullanılmadan yazdığımızda okunaklılık artmıştır. (Resim -40)

Resim -40: Diyanet Çocuk Kasım,2011- 18-Revize

Diyanet çocuk dergisini inceledik ve ortaya çıkan tipografik sorunları gördük. Dergide genel olarak çocuklar için tercih edilen canlı renkler kullanılmıştır. Bu renkler genelde yazılara da uygulanmıştır. Kontrast renkler tercih edilmiştir. Zemin ve yazı rengi yakın olan veya aynı olan yerlerde gölgelendirme, stroke verme ve yazı altına yeni bir zemin ekleme gibi yöntemlere başvurulmuştur. Derginin bir önceki yıllardaki sayılarına baktığımızda ise; sayfa numaralarının her sene farklı bir tasarımla şekiller içinde belirtildiğini görmekteyiz.

Şimdi ise Üsküdar çocuk dergisini inceleyeceğiz.

Üsküdar çocuk dergisinin Nisan 2013 sayısının 8inci sayfasında bulunan kategoriler bölümünün içindeki yazılar okumakta güçlük yaratmaktadır. (Resim -41) Diyanet çocuk dergisinde de sıkça rastladığımız gibi stroke yani yazı etrafına çizgi tekniği kullanılmıştır. Ancak bu teknik küçük puntolu yazılarda kullanıldığı zaman görünen etkiyi yaratır ve okumayı olanaksızlaştırır.

Yazan: Patls

Istanbul Kazanından Çıkanlar

Üsküdar Gezilerim

KATEGORİLER

1. Üsküdar'da Kedi Olmak
2. Geçmişte Tüyşüzle Anılan
3. Akşamıya Bir Gece Önce
4. Tüyşüzle Gececeğe Yapmak İstediklerim
5. Üsküdar'da Kütüphaneler
6. Üsküdar'da Kitaplar
7. Üsküdar'da Akşamın Nesi Gezer?
8. Demeyiz Keder: Nesi Gezer?
9. Kediye Anlatılan Buzluğunun Kiti Nesi Gezer?
10. Tüyşüzle Kurbanın Ayrışması
11. Pâkin Anı Vazifesi
12. Pâkin Kurbanına Pâkinin 1022 Planı

ÜSKÜDAR RESİMLERİM

PATİŞ'İN İLKBAHAR GEZİ LİSTESİ İÇİN TIKLAYIN

1. Münevver Ayaşlı Kültür Merkezi'nde Çocuk Oyunlarını izle.
2. Millet Bahçesi'nde Tüyşüz'le gölgelen.
3. Libadiye Şeker Maslak Parkı'nda jimnastik aletleri ile Mi'yi zayıflat.
4. Ayazma Çeşmesi'nde gelen geçeni seyret. Seni tembel sanan olursa, gel keyfim geel, deyip onları çatlat.

Bildiğiniz gibi sevgili okurcularım, tatilde Tüyşüz kutuplara gitmek için yola çıkmıştı. Kendisi ancak karşı caddedeki kasabın buzluğuna kadar gidebilmiş. Bütün tatili de buzlukta donarak geçirmiş. Güya kutuplara alışmak için pratik yapmışmış. O ne çijeri yanıktr, siz bilmezsiniz. Ben bunca yıllık dostumu tanımaz mıyım?

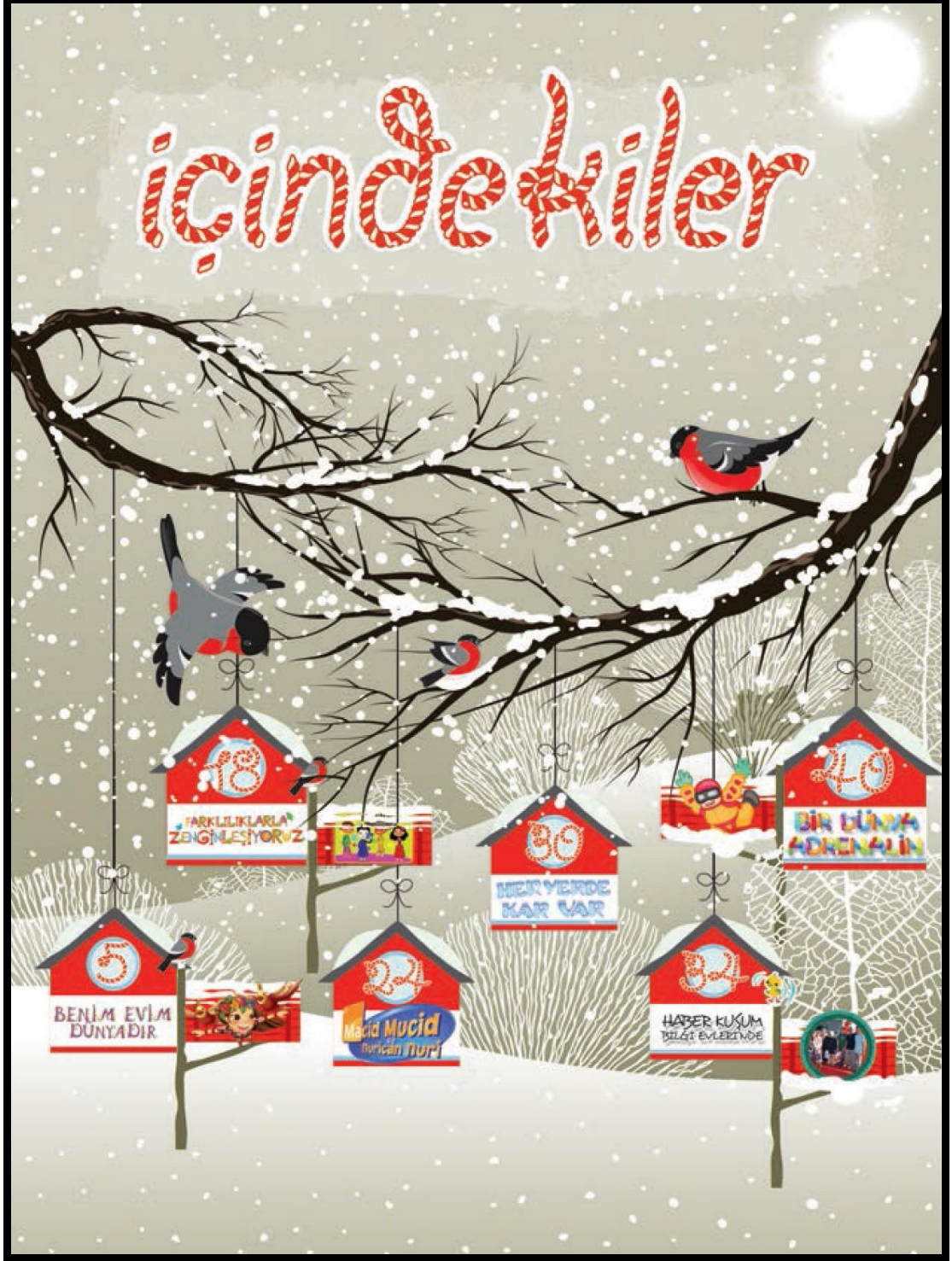
Çitmeyeceğini biliyordum elbet. Blogumun takipçilerinden bir kısmı benim çok üzüldüğümü ve bundan dolayı kendilerinin de üzüldüğünü yazmış yorumlara. Yapmayınız sayın okurcularım. Tüyşülerim lime lime olup komik kedi videolarına gksam, kurduğuma tenek kutulardan eyfel kulesini dkseler, yine de üzülmem. Kim demiş üzüldüm diye, peht... Ben yalnızca Tüyşüz'e acıdım. Şimdi o kadar

Resim -41: Üsküdar Çocuk Nisan,2013- 8.Sayfa

Resim -42: Üsküdar Çocuk Nisan,2013- 8.Sayfa-Revize

Üsküdar çocuk dergisinin Ocak 2013 sayısının içindekiler sayfasında ağaç dalından sarkan iplere bağlı bulunan evlerin içindeki yazılarda okuma güçlüğü çekilmektedir. (Resim -43) Bunu nedeni küçük puntoda olan yazılara yerleştirilen renkler, resimler ve netlik problemi gözü yormakta ve okunabilirliği olumsuz etkilemektedir.

Resim -43: Üsküdar Çocuk Ocak,2013- İçindekiler Bölümü

Resim -44: Üsküdar Çocuk Ocak,2013- İçindekiler Bölümü-Revize

Üsküdar çocuk dergisinin Ocak 2013 sayısının 49uncu sayfasında mavi alan içinde yer alan metin uzun ve dar satır aralıklarına sahiptir. (Resim -45) Çocukların yazıyı okurken zorlanmasına ve sıkılıp okumayı bırakmalarına neden olabileceği için

Dertlerin Öğütülüp Yok Edildiği Yer

**DERT
DEĞİRMENİ**
(Terazi Teyze)

Sevgili Çocuklar,

Artık dertlerinizi anlatarak sabırtaşı çatlatma devri bitti. Bundan sonra "Aman derdime bir çare," diye inim inim inlemenize de gerek yok. Saçlarını değirmende ağartmamış olan bilge insan Terazi Teyze bundan böyle bu sütunda dertlerinize derman olacak. Haydi, beyninizi kurcalayan, aklınızı karıncalandıran ne derdiniz varsa Terazi Teyze'ye yazın, beyniniz kurcalanmaktan, aklınız karıncalanmaktan kurtulsun.

SORU:

Sevgili Terazi Teyze;
Benim çok büyük bir derdim var. Lapa lapa kar yağdıkça, dışarıda yaşayan hayvanları düşünüp çok üzülüyorum. Kim bilir tosbağalar şimdi ne haldedir, sincaplar ne bulup da yiyordur, kuşlar bu soğukta ne yapıyordur, kaç kedi donarak ölmüştür diye düşünmekten geceleri uyuyamıyorum. Onlar için ne yapabilirim? Lütfen bana bir akıl verin. Ellerinizden öperim.

Rumuz: Hayvançoksever.

CEVAP:

Canım yavrum Hayvançoksever,
Mektubunu gözlerim dolarak okudum. Maşallah ne kadar duyarlı bir çocuksun sen böyle. Çok güzel düşünmüşsün, bu dünyada yaşayan tek canlı insan değil. İnsanoğlu attığı her adımda çevresini ve çevresinde yaşayan canlıları da düşünüp hareket etmelidir. Senin gibi duyarlı çocuklar ve yetişkinler çoğaldıkça bu dünya herkes için yaşanılabilir bir yer olacak. Seni böyle güzel yetiştiren annene, babana ve öğretmenlerine benden selam söyle. Şimdi gelelim derdine:

Terazi Teyze

• **ELEKTRONİK POSTA ADRESİ:** uskudarcocuk@uskudar.bel.tr •

Dertlerin Öğütülüp Yok Edildiği Yer

**DERT
DEĞİRMENİ**
(Terazi Teyze)

Sevgili Çocuklar,
Artık dertlerinizi anlatarak sabırtaşı çatlatma devri bitti. Bundan sonra "Aman derdime bir çare," diye inim inim inlemenize de gerek yok. Saçlarını değirmende ağartmamış olan bilge insan Terazi Teyze bundan böyle bu sütunda dertlerinize derman olacak. Haydi, beyninizi kurcalayan, aklınızı karıncalandıran ne derdiniz varsa Terazi Teyze'ye yazın, beyniniz kurcalandıktan, aklınız karıncalandıktan kurtulsun.

SORU:

Sevgili Terazi Teyze;
Benim çok büyük bir derdim var. Lapa lapa kar yağdıkça, dışarıda yaşayan hayvanları düşünüp çok üzülüyorum. Kim bilir tosbağalar şimdi ne haldedir, sincaplar ne bulup da yiyordur, kuşlar bu soğukta ne yapıyordur, kaç kedi donarak ölmüştür diye düşünmekten geceleri uyuyamıyorum. Onlar için ne yapabilirim? Lütfen bana bir akıl verin. Ellerinizden öperim.

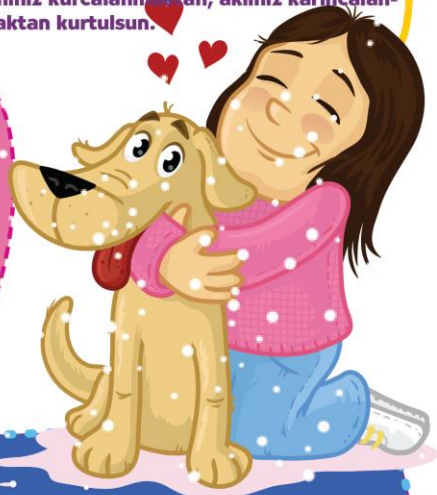
Rumuz: Hayvançoksever.

CEVAP:

Canım yavrum Hayvançoksever,
Mektubunu gözlerim dolarak okudum. Maşallah ne kadar duyarlı bir çocuksun sen böyle. Çok güzel düşünmüşsün, bu dünyada yaşayan tek canlı insan değil. İnsanoğlu attığı her adımda çevresini ve çevresinde yaşayan canlıları da düşünüp hareket etmelidir. Senin gibi duyarlı çocuklar ve yetişkinler çoğaldıkça bu dünya herkes için yaşanılabilir bir yer olacak. Seni böyle güzel yetiştiren annene, babana ve öğretmenlerine benden selam söyle. Şimdi gelelim derdine:

Terazi Teyze

• **ELEKTRONİK POSTA ADRESİ:** uskudarcocuk@uskudar.bel.tr •

Üsküdar çocuk dergisinin Aralık 2012 sayısının 20inci sayfasında bulunan “Türkiye’de kış mevsimi... Peki başka yerlerde?”, “Meksika” ve “Kanada” başlıklarına verilen font okuma zorluğu yaratabilecek bir fonttur. Başlıklarda kullanılan bu fontlar gözü yoran abartılı ve süslü yazı tipi tasarımlarıdır. Daha sade fontlar seçilebilir. (Resim-47)

TÜRKİYE'DE KİŞ MEVSİMİ... PEKİ BAŞKA YERLERDE?

Ocak- Şubat deyince hemen kış mevsimi diye bağırantarı du-
yuyorum. Peki acaba gerçekten kış mevsiminde mi dünyamız?
Biz bu güzel aylarda yağmurla, soğukla, şimşek ve gök gü-
rültüleriyle, belki de karla karşı karşıya iken dünyanın başka
yerlerindeki arkadaşlarımız ne durumda bakalım?

MEVSİMLERİN DAĞILIMLARI

KUZEY YARI KÜRE İKLİMSEL	AY	GÜNEY YARI KÜRE İKLİMSEL
KİŞ	Ocak	YAZ
	Şubat	
	Mart	
İLKBAHAR	Nisan	SONBAHAR
	Mayıs	
	Haziran	
YAZ	Temmuz	KİŞ
	Ağustos	
	Eylül	
SONBAHAR	Ekim	İLKBAHAR
	Kasım	
KİŞ	Aralık	YAZ

MEXSİKA

Yüzölçümü 2.000.000 km²'ye yakın olan bir Kuzey Amerika ülkesindeyiz. Şubat ayında bite burada sahiller dolup taşıyor. Bu aylar bizim için soğuk aylar değildir. Kış mı dediniz? Alakası yok canım, nereden çıkartıyorsunuz böyle şeyleri?

KANADA

Kuzey Amerika Kitası'nın en kuzeyindeki ülkedeyim. Burası her zaman yağışlıdır. Öyle kar yağdı diye okulların tatil oluşuna pek rastlanmaz. Eh -30'a düşen hava sıcaklıklarına alışkın ne de olsa. Kanada'da Mayıs'ın sonuna kadar kar yağışları devam eder. Aralık, Ocak, Şubat, Mart kış mevsimimizdir. Eğer bu aylarda beni ziyaret edeceksen sıkı giymeni tavsiye ederim.

20

Resim -47: Üsküdar Çocuk Aralık,2012- 20.Sayfa

TÜRKİYE'DE KIŞ MEVSİMİ... PEKİ BAŞKA YERLERDE?

Ocak- Şubat deyince hemen kış mevsimi diye bağırantarı duyuyorum. Peki acaba gerçekten kış mevsiminde mi dünyamız? Biz bu güzel aylarda yağmurla, soğukla, şimşek ve gök gürültüleriyle, belki de karla karşı karşıya iken dünyanın başka yerlerindeki arkadaşlarımız ne durumda bakalım?

KUZEY YARI KÜRE İKLİMSEL	AY	GÜNEY YARI KÜRE İKLİMSEL
KIŞ	Ocak	YAZ
	Şubat	
	Mart	
İLKBAHAR	Nisan	SONBAHAR
	Mayıs	
	Haziran	
YAZ	Temmuz	KIŞ
	Ağustos	
	Eylül	
SONBAHAR	Ekim	İLKBAHAR
	Kasım	
KIŞ	Aralık	YAZ

TÜRKİYE'DE KIŞ MEVSİMİ PEKİ BAŞKA YERLERDE?

Ocak- Şubat deyince hemen kış mevsimi diye bağırantarı duyuyorum. Peki acaba gerçekten kış mevsiminde mi dünyamız? Biz bu güzel aylarda yağmurla, soğukla, şimşek ve gök gürültüleriyle, belki de karla karşı karşıya iken dünyanın başka yerlerindeki arkadaşlarımız ne durumda bakalım?

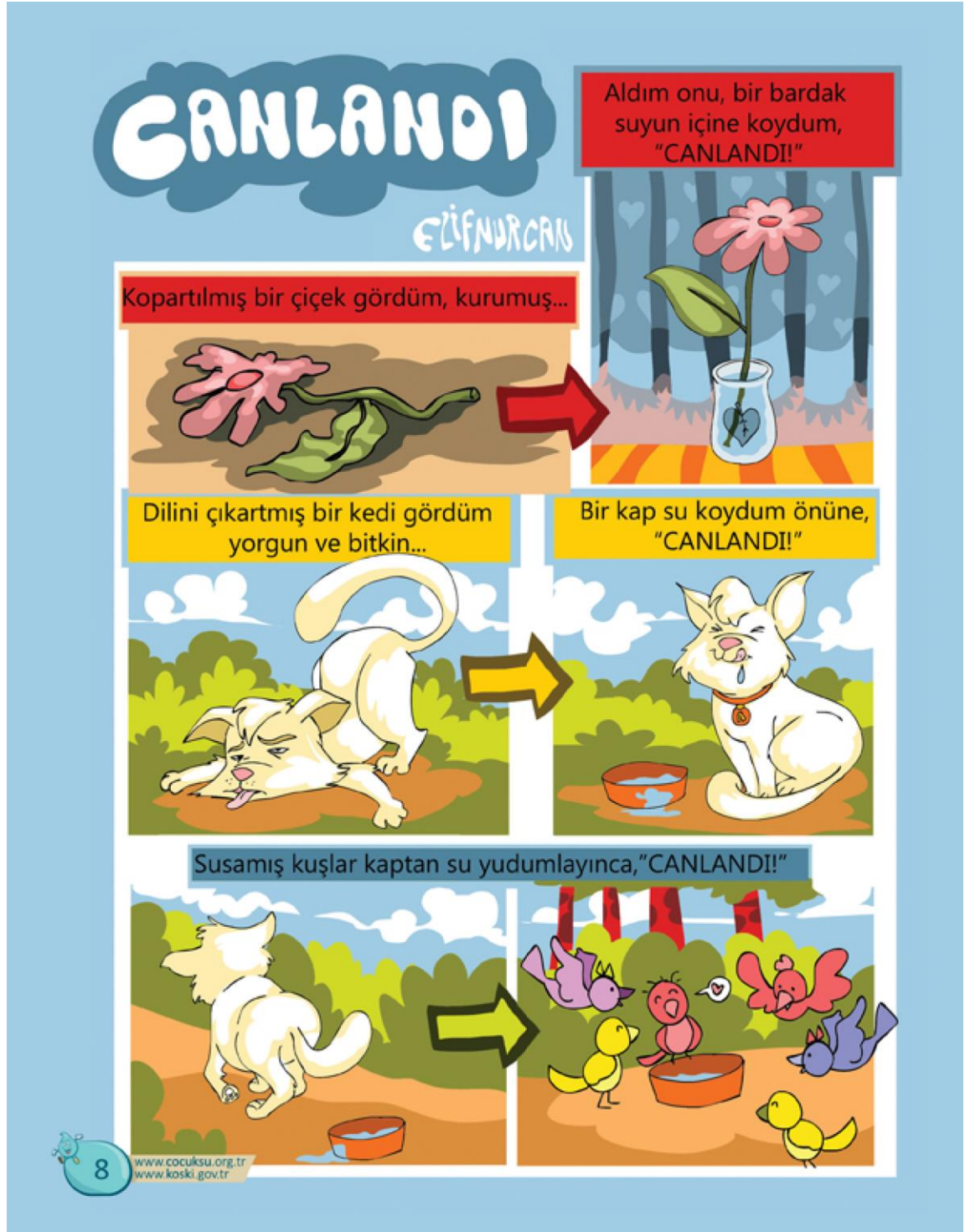
KUZEY YARI KÜRE İKLİMSEL	AY	GÜNEY YARI KÜRE İKLİMSEL
KIŞ	Ocak	YAZ
	Şubat	
	Mart	
İLKBAHAR	Nisan	SONBAHAR
	Mayıs	
	Haziran	
YAZ	Temmuz	KIŞ
	Ağustos	
	Eylül	
SONBAHAR	Ekim	İLKBAHAR
	Kasım	
KIŞ	Aralık	YAZ

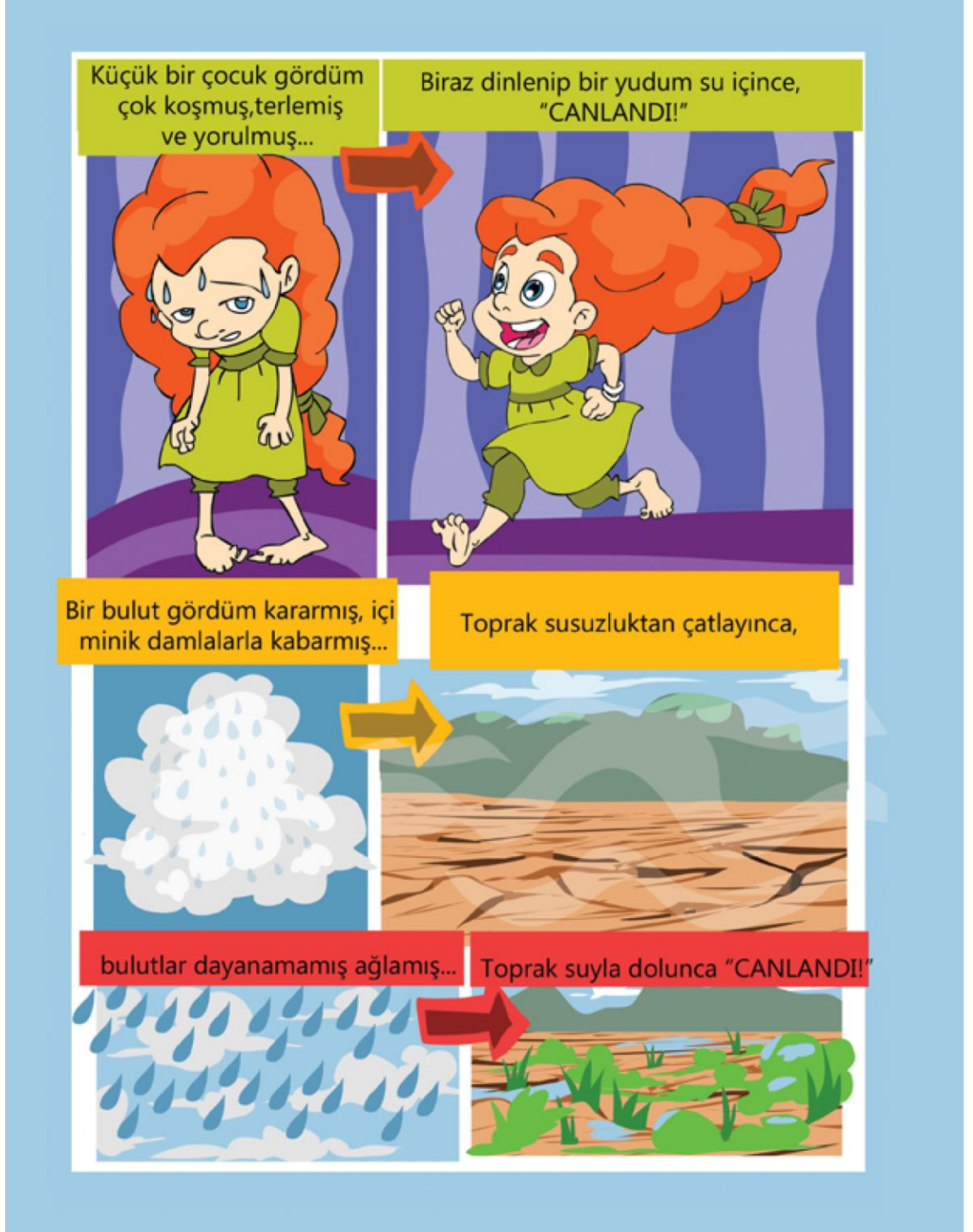
Resim -48: Üsküdar Çocuk Aralık,2012- 20.Sayfa-Revize

Üsküdar çocuk dergisinde de Diyanet çocuk dergisinde olan birçok hatayla karşılaştık. Üsküdar çocuk dergisinde, Diyanet çocuktan farklı olarak başlıklarda ve metinlerde gözü yoran fontlara, yazılar içinde resimlere çok yer verilmiştir. Sayfayı daha şık kılabilmek için yapılan bu farklılıklar okuma zorluğunu da beraberinde getirmiştir. Yazılar üzerinde uygulanan stroke, altlarındaki gölgelendirmelerle sık sık karşılaştık. Uygulamalar doğru olmadığı takdirde okunabilirliği etkilediğini de görmüş olduk.

Şimdi ise Çocuksu Dergisini inceleyeceğiz.

Çocuksu dergisinin 3üncü sayısının 8 ve 9uncu sayfalarında yer alan “Canlandı” (Resim-49) bölümünde doğru bir uygulama yer almıştır. Yazı için yer alan alanlar canlı renklerle dikkat çekmektedir. Punto büyüklüğü uygun, kullanılan font okunaklıdır.

Resim -49: Çocuksu Dergisi 3.Sayı-8,9.Sayfa– Doğru Örnek

Çocuksu dergisinin 14üncü sayfasının “Suya sabuna dokunmayan hikayeler” (Resim-50) bölümünde kullanılan yazılar çizgilere çok yakın yazıldığı için sıkışık bir görüntü yaratmıştır. Ayrıca renk ve font seçiminden dolayı okumayı zorlaştırmıştır. Bu sorunu gidermek için yazıları biraz daha bold bir fontta kullanabiliriz.

SUYA SABUNA DOKUNMAYAN HİKAYELER

“Yağmurun Arkadaşı”

Yazan: Hatice ARABACI - Çizen: Fatma Betül YILDIZ

14

www.cocuksu.org.tr
www.koski.gov.tr

Resim -50: Çocuksu Dergisi 3. Sayı 14. Sayfa

Çocuksu dergisinin 4üncü sayısının 10uncu sayısındaki “Peki Neden?” bölümünde yer alan doğru bir uygulamayı inceleyeceğiz.(Resim-51) Konuşma balonlarının bulunduğu bir sayfadır. Yazıların fontu, puntosu, rengi ve köşelere olan uzaklığı doğru seçilmiştir.

Resim -51: Çocuksu Dergisi 4. Sayı 10. Sayfa

3.2. Çocuk Kitaplarının Tipografik Açıdan İncelenmesi

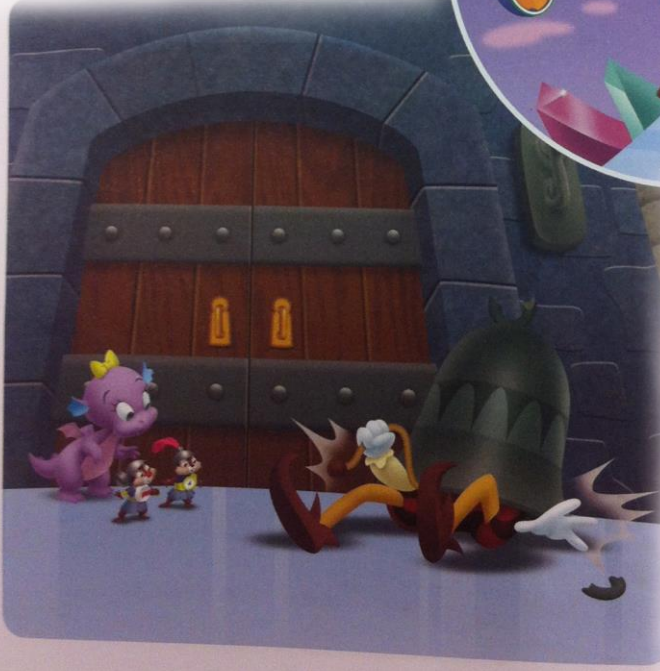
Çocuklara yönelik olarak hazırlanan dergilerdeki tipografik sorunlardan sonra şimdi de kitapları tipografik açıdan inceleyeceğiz. Çocuk kitaplarını incelerken farklı yayınevlerinin tasarımlarını inceleyeceğiz.

Disney Channel'ın "Oyunlu masallar" kitabının kapak tasarımını ilk olarak inceleyeceğiz. (Resim -52) Renkli bir kapak tasarımı yapılmıştır. Kitabın adı olan "Oyunlu masallar" yazısı hem rengi hem de kullanıldığı yerden dolayı istenilen dikkati üzerine çekmiştir. Kitabın içeriğiyle ilişkili olarak kullanılan resim ise çocuklar üzerinde istenen etkinin yakalanmasını sağlayabileceği için doğru bir uygulama olmuştur.

Resim -52: Disney Channel –Oyunlu Masallar Kapak Tasarımı – Doğru Örnek
Disney Channel'ın "Oyunlu masallar" isimli kitabının iç sayfalarını inceliyoruz. (Resim -53) Bu kitapta sayfa numaraları kullanılmamıştır. Sayfada iki tane yazı alanı bulunmaktadır ve bu yazılara sola bloklama yazı tekniği uygulanmıştır. İlk yazı alanının son cümlesi bitmeden yazı yarım kalarak diğer bölümde tek kelimesi ile devam etmiştir. Bu okumada yavaşlık veya aksaklık yaratabilir. Bu aksaklığı gidermek için, yazı için kullanılan puntunun okunaklılığı ideal olduğundan puntoyu küçültmek yerine alttaki resmin boyutuyla oynayabiliriz.

Bilgili hemen yardıma koştı ve kaymamaları için Gufi'nin ayakkabılarına lastik pompalar bağladı. Böylece rahatça tırmanan Gufi şatonun kapısına ulaştı. Orada Güzel Deyzi'yi kurtarmaya gelen şövalye sincaplar Chip ve Dale ile

karşılaştı. Üçü birlikte dev kapiya vurdular, ama seslerini duyuramadılar. "En iyisi, çanı çalayım," dedi Gufi ve ipi kuvvetle çekti. Ama çan yerinden kopup Gufi'nin başına geçti.

Resim -53: Disney Channel –Oyunlu Masallar İç Sayfası

Bilgili hemen yardıma koştı ve kaymamaları için Gufi'nin ayakkabılarına lastik pompalar bağladı. Böylece rahatça tırmanan Gufi şatonun kapısına ulaştı. Orada Güzel Deyzi'yi kurtarmaya gelen şövalye sincaplar Chip ve Dale ile karşılaştı.

Üçü birlikte dev kapıya vurdular, ama seslerini duyuramadılar. "En iyisi, çanı çalayım," dedi Gufi ve ipi kuvvetle çekti. Ama çan yerinden kopup Gufi'nin başına geçti.

Resim -54: Disney Channel –Oyunlu Masallar İç Sayfası-Revize

İnkılap yayınevinin “PEPEE” isimli kitabının kapak tasarımını inceleyeceğiz. (Resim -55) Kitabın kapağında kullanılan Pepee isimli görsel, günümüz çocuklarının vazgeçilmez kahramanıdır. Gerek televizyonlarda çizgi filmlerini gördüklerinde, gerekse bir oyuncakını gördüklerinde ismini duymasalar bile o, onlar için Pepee’dir. Pepee kitaplarına da aynen bu şekilde yaklaşım gösterirler. Renkli bir kapak tasarımı ve Pepee’nin resmi kullanılarak hazırlanan bu kitap biçimsel özelliklere uyduğu için çocuklar satın almak isteyecektir. Kitap kapağında yazarın ismi gibi birçok yazı bulunmaktadır, ancak kullanımı doğru değildir. İlk baştan başlayalım. “Düşyeri Anne Çocuk Kitaplığı” olarak yazılan yazının kullanımı hatalıdır. Yazıya kullanılan renk buysa eğer daha kalın bir font tercihi veya zemin ile yazıyı ayırabilecek küçük oyunlara başvurulabilirdi. Aynı şey diğer yazılar içinde geçerlidir. “İlk öykülerim serisi”, “Büyüme güzelidir” ve yazarın adı tasarımda istenilen etkiyi vermemiştir. Okunaklılığı engellediği için ise tipografik bir hatadır.

Resim -55: İnkılap yayınevi –Pepee Kitap Kapağı

Resim -56: İnkılap yayınevi –Pepee Kitap Kapağı Revize

Çocuk kitaplarında da dergilerdeki gibi birçok hatayla karşılaştık. Ama ikisi ile ilgili bir genelleme yaparsak, yazı karakteri seçimleri, harf boyutu, harfler arası boşluklar gibi birçok hata yer almaktadır. Ayrıca yazıları gölgelendirmek, etrafına çizgi yani stroke kullanmak, yazı içine resim yerleştirmek gibi uygulamalar doğru yapılmadığı için okunurluğu zorlaştıracaktır.

Paragraf bloklamalarında hatalı seçimler dikkat çekmektedir. Bloklama yaparken satırların takibi için sola bloklama veya iki yana yaslı bloklama kullanılmalıdır. Cümle bitmeden başka yazı alanında cümleye devam etmek okumada aksaklık yaratacaktır.

Çocuklara yönelik olarak hazırlanan bu yayınlarda onların gelişim sürecinde olduklarını unutulmadan tasarımlar yapılmalıdır.

SONUÇ

Türkiye’deki çocuk dergi ve kitaplarının tipografik sorunlarının ortaya çıkarılmasının amaçlandığı bu araştırmada birçok dergi ve kitapları belirlenen ölçütlere göre incelenmiştir.

Çocuklara yönelik olarak hazırlanan bu yayınlarda yazı karakterleri, harf boyutu, harfler arası boşluklar, satırlar arası boşluklar özenle ayarlanmalı ve çocukların yaş grubuna uygun tasarlanmalıdır. Dergi ve kitapların kapak tasarımında yayınların hangi yaş grubuna hitap ettiği bulunmamaktadır. Satırlar ve paragraflar arası boşlukların gerekli miktarda olmaması okunabilirliği olumsuz etkilemiştir. Sayfa tasarımlarında renkli, çiçekli şekiller seçilmiş ve bunların üzerine yazılan yazılar okunmadığı için tipografik sorun oluşturmuştur.

Paragraflarda bloklama yöntemi yanlış kullanılmıştır. Resimler ile yazılar ayrılmış, cümle bitmeden cümlenin devamı diğer paragrafta kullanılmıştır. Metinlerde satırların takibi için sola bloklama kullanılması gerekirken, daha çok ortadan bloklama, sağa bloklama seçilmiştir.

Bu yayınlar basılı materyaller olduğu için, okunabilirlik önemlidir. Ancak birçok örnekte ince fontlar, yazı içine resimler, yazılara kalın strokalar gibi teknikler kullanılmıştır. Bunlarda metinlerin okunabilirliğini engellemiştir.

Çocukların gelişmekte olduğunu göz önünde bulundurursak, onlar için en doğru olan yayını seçmeliyiz. Eğitim amaçlı çocuk dergi ve kitaplarının tasarımında alanında deneyimli, bilgili tasarımcılar tarafından yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi. 1987. Ana Yayınları A.Ş, İstanbul.
- Becer, E. 2002. İletişim ve Grafik Tasarım. Dost Kitabevi, Ankara.
- Boulton, M. 2005. Five simple steps to better typography. (Erişim Tarihi 15.05.2006).

http://www.markboulton.co.uk/journal/comments/five_simple_steps_to_better_typography/

- Dündar, B. 2005. Matbaanın Bulunuşundan Bu Yana Batıda ve 1970 Sonrası Türkiye’de Grafik Tasarımda Tipografik Dil. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Evans, P. 2006. Exploring Publication Design. Thomson Delmar Learning, USA.
- Jean, G. 2004. Yazı İnsanlığın Belleği. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Kaptan, A. Y., Kaptan S. G. 2006. “Ders Kitaplarında Görsel Düzen”. (Editörler: Demirel, Ö., Kıroğlu, K., Aşıcı, M. ve diğerleri.) Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Karter, R., Day, B& Meggs, P. 1993. Typographic Design: Form and Communication. John Willey and Sons, Canada.
- Pektaş, H. 2003. Exlibris. AED Yayını, Ankara.

- Schneider, W., Raue, P. J. 2000. Gazetecinin El Kitabı. Çeviren: Işık Aygün. Konrad Adenauer Vakfı, Ankara.
- Solomon, M. 1986. The Art of Typography, An Introduction to Typo.iconography. Watson and Guptill, New York.
- Sürmeli, K. 2010. “Türkiye’de Eğitim Amaçlı Çocuk Dergilerinde Karşılaşılan Temel Grafik Tasarım Sorunları ve Sorunlara Çözüm Önerileri”. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Şeyda, E. 2005. “Çocuk Dergiciliğine Dair Tarihi Bakış: Osmanlıca Çocuk Dergileri”. Yağmur Dergisi.
(ErişimTarihi:17,02,2006)http://www.yagmurdergisi.com.tr/konu.php?konu_id=35&yagmur=bolum2&kat=12
- Şimşek, H. 2001. “XX. Yüzyıl Çocuk Dergiciliği ve Eğitsel İşlevleri Üzerine”. Milli Eğitim Dergisi.
(Erişim Tarihi 03.02.2003). <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/151/simsek.htm>
- Tuncay, A. M. 1998. Dergi Tasarımı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uçar, T. F. 2004. Görsel İletişim ve Grafik Tasarım. İnkılâp Yayınevi, İstanbul.
- Vignelli, M. 1992. “Der Raster”. *Graphis Magazindesign 1*. Graphis Verlag AG, Zürih.
- Yazar, İ. 2003. Türk dili ve Edebiyatı Ders Kitaplarına Görsel Açından Bir Yaklaşım. (Erişim Tarihi 27.07.2007)
http://web.deu.edu.tr/~ilyas/yayinlarim/bildiri_izmir.htm

İNTERNET KAYNAKLARI

- <http://www.eba.gov.tr/dergi/18/2>
- <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/inustd/article/view/1027000017>
- <http://www.guzelsanatlarfakultesi.com/grafik-bolumu/136-yazi-ve-tipografi.html>
- <http://fatihhayrioglu.com/css-ve-tipografi/>
- <http://www.grafikerevi.com/grafiker-ve-egitim/tipografik-karakterler-ve-ozellikler/>
- <http://www.uxmatters.com/mt/archives/2011/06/effective-use-of-typography-in-applications-for-children-3.php>
- <https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/438.pdf>
- <http://www.egitirim.gen.tr/site/arsiv/56-22/372-ikram-cocuk-kitaplarinda-bulunmasi-gereken-bazi-ozellikler.html>
- <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/502/6038.pdf>
- <https://www.yumpu.com/tr/document/view/17933575/grafik-ve-fotograf-yaz-duzenlemeleri-megep>
- http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Tipografik%20D%C3%BCzenlemeler.pdf

TEZLER

- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd3f0be111c8ea896641ca6ad4c22fc8fcded341c561d2fc5db313aab989c0d0453>
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd3ab673b46fd28e525d0fb711918b5a8010e78c187c26860552380f85873424889>
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd39b488200fcf454500d2fcd633ff6f7407f8070fdb7e29e25a8b0674d52a38a594a1b403f452f855>
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd3ab673b46fd28e5251c7a2da392eb4882a4cabdb378b1e9847fa34318e1899f71>
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd3f0be111c8ea8966462236b3e625a2e77bde9e6a5de165de4ace9a68173507e51>
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd3ab673b46fd28e52516a8072d678a289254755164b05ea54818075a87460c6fba>

RESİMLER DİZİNİ

Resim -1: Diyanet Çocuk Dergisi-Resim ve Yazılı Çocuk Dergisi-Doğru Örnek

<http://img.eba.gov.tr/507/85c/eea/27d/c2f/724/7a5/be4/ff1/98c/a09/838/c06/774/010/50785ceea27dc2f7247a5be4ff198ca09838c06774010.pdf>

Resim -2: Resimli Çocuk Dergisi

<http://www.aktuelpsikoloji.com/cocuk-kitabi-nasil-secilir-80h.htm>

<http://www.masaldiyari.net/wp-content/uploads/2013/10/kitapenyidost.jpg>

Resim -3: Bebek Kitapları

<http://www.nilidileris.com/wp-content/uploads/2010/04/kitap.jpg>

<http://www.birdolapkitap.com/2010/05/07/bebek-kitaplari-hakkinda-bilinmesi-gereken-gercekler/>

Resim -4: Çocuk Kitabı

Resim -5: Yetişkin Kitabı

LEAN IN-Sınırlarını Zorla-Kadınlar, İş ve Liderlik İsteği-7.Baskı

Resim -6: Çocuk Kitabı Kapak Tasarımı –Doğru Örnek

http://www.birlesikbasim.com.tr/index.php?route=product/product&product_id=2810

Resim -7: Çocuk Dergisi İç Sayfası-Doğru Örnek

<http://img.eba.gov.tr/500/355/efc/b91/7ec/904/0de/a0d/257/41d/039/115/106/774/001/500355efcb917ec9040dea0d25741d039115106774001.pdf>

Resim -8: Renkler

<http://www.ensonhaber.com/renklere-gore-kisilik-analizi-ve-renklerin-etkileri-2014-05-26.html>

Resim -9: Rengin Yazıda Kullanımı

Resim -10: Tipografi

Resim -11: Yazı Karakter ve Fontlarına Örnek

Resim -12: Espas Örnek

Resim -13: Serili ve Serifsiz Yazıya Örnek

Resim -14: Boşluklama Örnek

Resim -15: Satır Aralıkları Örnek

Resim -16: Hizalama Örnek

Resim -17: Tipografik Karakterler

Resim -18: Serifli Yazının Kullanımı

Resim -19: Okumayı Kolaylaştıran 4 temel Elemanlar

Resim -20: Diyanet Çocuk Dergisi – Sayfa Tasarımı-Yanlış Örnek

<http://img.eba.gov.tr/989/352/113/b06/798/5a4/e0a/baf/921/eab/132/f53/d06/774/004/989352113b067985a4e0abaf921eab132f53d06774004.pdf>

Resim -21: İnceden Kalına Yazı

Resim -22: Yazıda Estetik

Resim -23: Tırnaklı Tırnaksız Yazı

Resim -24: Diyanet Çocuk Kasım,2014-Kapak Tasarımı

<http://img.eba.gov.tr/157/8a1/b96/805/c3c/044/29d/a06/281/a74/466/502/7ff/242/001/1578a1b96805c3c04429da06281a744665027ff242001.pdf>

Resim -25: Diyanet Çocuk Kasım,2014-Kapak Tasarımı Revize

Resim -26: Diyanet Çocuk Kasım,2014-İçindekiler Bölümü

<http://img.eba.gov.tr/157/8a1/b96/805/c3c/044/29d/a06/281/a74/466/502/7ff/242/001/1578a1b96805c3c04429da06281a744665027ff242001.pdf>

Resim -27: Diyanet Çocuk Kasım,2014-İçindekiler Bölümü Revize

Resim -28: Diyanet Çocuk Kasım,2014- 32.Sayfa

<http://img.eba.gov.tr/157/8a1/b96/805/c3c/044/29d/a06/281/a74/466/502/7ff/242/001/1578a1b96805c3c04429da06281a744665027ff242001.pdf>

Resim -29: Diyanet Çocuk Ekim,2014- 12-13.Sayfa

<http://img.eba.gov.tr/611/3ab/407/58b/46b/9e4/ebd/a44/f12/598/e28/6cb/7ff/242/001/6113ab40758b46b9e4ebda44f12598e286cb7ff242001.pdf>

Resim -30: Diyanet Çocuk Ekim,2014- 12-13.Sayfa Revize

Resim -31: Diyanet Çocuk Ekim,2014- 22-23.Sayfa

<http://img.eba.gov.tr/611/3ab/407/58b/46b/9e4/ebd/a44/f12/598/e28/6cb/7ff/242/001/6113ab40758b46b9e4ebda44f12598e286cb7ff242001.pdf>

Resim -32: Diyanet Çocuk Ekim,2014- 23.Sayfa Revize

Resim -33: Diyanet Çocuk Ekim,2014- 32.Sayfa

<http://img.eba.gov.tr/611/3ab/407/58b/46b/9e4/ebd/a44/f12/598/e28/6cb/7ff/242/001/6113ab40758b46b9e4ebda44f12598e286cb7ff242001.pdf>

Resim -34: Diyanet Çocuk Ekim,2014- 32.Sayfa Revize

Resim -35: Diyanet Çocuk Ekim,2014- Sayfa Numaralandırması

<http://img.eba.gov.tr/611/3ab/407/58b/46b/9e4/ebd/a44/f12/598/e28/6cb/7ff/242/001/6113ab40758b46b9e4ebda44f12598e286cb7ff242001.pdf>

Resim -36: Diyanet Çocuk Ekim,2014- Sayfa Numaralandırması Revize

Resim -37: Diyanet Çocuk Ekim,2014- 48.Sayfa

<http://img.eba.gov.tr/611/3ab/407/58b/46b/9e4/ebd/a44/f12/598/e28/6cb/7ff/242/001/6113ab40758b46b9e4ebda44f12598e286cb7ff242001.pdf>

Resim -38: Diyanet Çocuk Ekim,2014- 48.Sayfa Revize

Resim -39: Diyanet Çocuk Kasım,2011- 18-19.Sayfa

<http://img.eba.gov.tr/663/45c/d62/1e7/d46/7c4/5c4/bc7/f66/851/ffb/322/606/774/001/66345cd621e7d467c45c4bc7f66851ffb322606774001.pdf>

Resim -40: Diyanet Çocuk Kasım,2011- 18.Sayfa Revize

Resim -41: Üsküdar Çocuk Ocak,2013- 8.Sayfa

<http://img.eba.gov.tr/770/751/2fa/585/64d/5e4/174/a7d/f81/7af/bc6/3a4/806/774/001/7707512fa58564d5e4174a7df817afbc63a4806774001.pdf>

Resim -42: Üsküdar Çocuk Ocak,2013- 8.Sayfa Revize

Resim -43: Üsküdar Çocuk Ocak,2013- İçindekiler Bölümü

<http://img.eba.gov.tr/491/0dc/754/7ad/e84/214/6ce/be0/cf5/bd4/1b8/d1f/abb/1be/006/4910dc7547ade842146cebe0cf5bd41b8d1fabb1be006.pdf>

Resim -44: Üsküdar Çocuk Ocak,2013- İçindekiler Bölümü Revize

Resim -45: Üsküdar Çocuk Ocak,2013- 49.Sayfa

<http://img.eba.gov.tr/491/0dc/754/7ad/e84/214/6ce/be0/cf5/bd4/1b8/d1f/abb/1be/006/4910dc7547ade842146cebe0cf5bd41b8d1fabb1be006.pdf>

Resim -46: Üsküdar Çocuk Ocak,2013- 49.Sayfa Revize

Resim -47: Üsküdar Çocuk Aralık,2012- 20.Sayfa

<http://img.eba.gov.tr/721/4d3/6b0/f03/847/464/37e/ae4/e5f/b09/27d/92d/abb/1be/003/7214d36b0f0384746437eae4e5fb0927d92dabb1be003.pdf>

Resim -48: Üsküdar Çocuk Aralık,2012- 20.Sayfa Revize

Resim -49: Çocuksu Dergisi 3.Sayı-8-9.Sayfa Doğru Örnek

Resim -50: Çocuksu Dergisi 3.Sayı-14.Sayfa

Resim -51: Çocuksu Dergisi 4.Sayı-10.Sayfa

Resim -52: Disney Channel –Oyunlu Masallar Kapak Tasarımı-Doğru Örnek

Resim -53: Disney Channel –Oyunlu Masallar İç Sayfası

Resim -54: Disney Channel –Oyunlu Masallar İç Sayfası Revize

Resim -55: İnkılap yayınevi –Pepee Kitap Kapağı

Resim -56: İnkılap yayınevi –Pepee Kitap Kapağı Revize

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

ADI VE SOYADI : Damla Kaya
DOĞUM YERİ VE TARİHİ : İSTANBUL - 25.08.1989
MEDENİ HALİ : EVLİ
UYRUK :TC
CEP TELEFONU : 0531-302-26-09
E-MAİL : damladamla@windowslive.com
ADRES : Zafer Mah. Yeşil Sok. Özlem Apt. No:2/1
Bahçelievler – Yenibosna / İstanbul

EĞİTİM BİLGİLERİ

YÜKSEK LİSANS : İstanbul Arel Üniversitesi – Sosyal Bilimler
Enstitüsü – Grafik Tasarım (Tezli) (2013)
LİSANS : Anadolu Üniversitesi – İşletme Fakültesi – İşletme
(2009 - 2013)
ÖN LİSANS : Kadir Has Üniversitesi – Tasarım ve Basım
Yayımcılık (2007 - 2009)
Lise : Şehremini Lisesi (2003 - 2006)
Orta Öğretim : Çapa Atatürk İ.Ö.O.

İŞ DENEYİMLERİ

o CNN TÜRK (DTC) - (Aralık/2009 –)

CNN Türk grafik tasarım bölümünde çalışıyorum. After effects, photoshop programlarını kullanıyorum. İnternet sitesi için banner, haber kapakları, sponsorluk çalışmaları (sunar-sundu-ediyor-edecek) , spot ve bant reklam hazırlıyorum.

o MC1(Bitki House) - (Şubat/2011 – Nisan/2011) - Freelance

Yeni açılan bitki firmasının kartvizit, broşür, afiş, banner, tanıtım animasyon çalışmalarını yaptım.

o Tez Ambalaj - (Nisan /2011 – Mayıs/2011)

Baskı aşamasına kadar ayakkabı kutuları, naylon-karton poşet çalışmaları yaptım.

o Karola Tıbbi Kimyevi ve Gıda Maddeleri İthalat – İhracat Tic. ve San. Ltd. Şti. - Part – time personel (Ocak/2008 – Nisan/2008)-Freelance

Şirketin fuar, kongre katılımlarında kullanacağı tanıtım ve reklam amaçlı broşür ve katalogların tasarımlarını yaptım.

o Cumhuriyet Gazetesi - Stajyer (Haziran/2008 - Ağustos/2008)

Stajyer olarak sayfa yapımı ve grafik tasarım servislerinde çalıştım. Grafik bölümünde freehand ve photoshop programlarını kullandım. Sayfa yapımı bölümünde ise; Quarkxpress programını kullandım.

KATILDIĞI EĞİTİMLER

o Uygulamalı Beden Dili Eğitimi - Kadir Has Üniversitesi

Gelişim Seminerleri (28 Nisan 2008)

o Kişisel İmaj Eğitimi - Kadir Has Üniversitesi

Gelişim Seminerleri (24 Ekim 2008)

o ISO Eğitimi - Kadir Has Üniversitesi

Gelişim Seminerleri (22 Nisan 2009)

BİLGİSAYAR BİLGİSİ

Quarkxpress, Indesign, Photoshop, Freehand, Fireworks, After Effects, İllustrator, Cinegy, Premiere, Final Cut

Windows Tabanlı İşletim Sistemleri, Microsoft Office Programları (Word, Excel, Powerpoint)

İşletim Sistemleri: Windows 7, Windows 8, Mac OSX

YABANCI DİL

İngilizce (Orta seviye) – The English One/Gözen (2009-2010)

Okuma: İyi - Yazma: İyi - Konuşma: İyi

REFERANSLAR

o Serap Doğan – CNN TÜRK – Yönetici – 0(532) 624 78 02

o Mesut Ova – CNN-TÜRK - Grafik Bölüm Şefi – 0(533) 332 14 50

o Şahin Kaya – Kanal D - 0(554) 734 49 96

**o Hülya SEÇEN – Karola Tıbbi Kimyevi Ltd Şti - İthalat Sorumlusu – 0(533)
582 01 71**

**o Rabia İlknur Sak – Cumhuriyet Gazetesi - Bölüm Sorumlusu – 0(533) 741
55 67**